

Årsregnskap 2023

Versjon 15. mars 2024

Konsolidert regnskap for Tromsø kommune

Innledning

Tromsø kommunes konsoliderte årsregnskap for 2023 legges herved frem i henhold til bestemmelsene i kommuneloven av 22.06.2018, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 07.06.2019, og god kommunal regnskapsskikk (GKRS), herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS).

Tromsø kommune rapporterer i henhold til forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner mv. av 18.10.2019, og KOSTRA-veilederen for 2023 (KOMMUNE-STaT-RApportering).

Årsregnskapet inneholder forskriftsbestemte oppstillinger og noter (§ 5-2 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 07.06.2019, heretter omtalt som budsjett- og regnskapsforskriften). For det konsoliderte regnskapet er de forskriftsbestemte oppstillingene; bevilgningsoversikt investering (§ 5-5), økonomisk oversikt etter art – drift (§ 5-6) og balanseregnskapet (§ 5-8), jamfør (§ 10-3 i budsjett og regnskapsforskriften).

Tromsø kommune bestod i 2023, i tillegg til kommunekassen, av fire kommunale foretak (Tromsø Havn KF, Tromsøbadet KF, Tromsø brann og redning KF og Tromsøbolig KF). I tillegg til at hver av de nevnte enhetene skal utarbeide sine egne årsregnskap og styrets årsberetning, skal det utarbeides et samlet årsregnskap for hele virksomheten (konsolidert årsregnskap) og en samlet årsberetning for Tromsø kommune (kommuneloven § 14-6 og § 14-7). Årsregnskapene og årsberetningene skal behandles av kommunestyret senest 30. juni (kommuneloven § 14-3).

Vedtaket om årsregnskapet skal angi hvordan et eventuelt merforbruk skal dekkes inn. Merforbruket er det som står igjen etter strykninger av avsetninger til disposisjonsfond etc. (§ 4-2 i budsjett og regnskapsforskriften). Et eventuelt merforbruk skal dekkes inn i driftsregnskapet året etter at det oppsto. Hvis merforbruket ikke kan dekkes inn året etter at det oppstod, skal det dekkes inn senest det andre året etter at det oppstod (kommuneloven § 14-11). Et udekket beløp i investeringsregnskapet skal føres opp til dekning på investeringsbudsjettet året etter at det oppstod, etter at så mye som mulig av beløpet er strøket mot avsetninger til ubundet investeringsfond (§ 4-5 i budsjett- og regnskapsforskriften). Etter kommunelov av 22.06.2018, er ikke mindreforbruk i driftsregnskapet lenger aktuelt, da dette skal avsettes direkte til disposisjonsfond, etter strykningsbestemmelsen, jamfør (§ 4-3 i budsjett- og regnskapsforskriften). På tilsvarende måte er heller ikke udisponert beløp i investeringsregnskapet aktuelt lengre, da det først skal foretas strykninger og deretter avsettes direkte til ubundet investeringsfond (§ 4-6 i budsjett- og regnskapsforskriften).

Det konsoliderte årsregnskapet utarbeides ved å slå sammen årsregnskapene til de enhetene som skal inngå i konsolideringen. Transaksjonene og mellomværende mellom enhetene skal elimineres i henhold til god kommunal regnskapsskikk (§ 10-1 i budsjett- og regnskapsforskriften, se KRS (F) nr. 14). Reglene om årsavslutning i kapittel 4 i budsjett- og regnskapsforskriften gjelder likevel ikke for *det konsoliderte årsregnskapet*, slik at bunnlinja i det konsoliderte årsregnskapet blir *summen av bunnlinjene i enhetene*. Det konsoliderte driftsregnskapet kan derfor vise merforbruk selv om flere av enhetene har svært gode resultater. Tilsvarende vil gjelde for bunnlinja i investeringsregnskapet, som blir summen av bunnlinjene i enhetene sine investeringsregnskap.

Det konsoliderte driftsregnskapet for 2023 ble avsluttet med et merforbruk på 14,6 mill. kroner. Dette tilsvarer merforbruket i Tromsø brann og redning KF (1,2 mill. kroner) og merforbruket i Tromsøbolig KF (13,4 mill. kroner). De øvrige enhetene i konsernet avsluttet driftsregnskapet i balanse (0). Merforbruk må dekkes inn av Tromsø brann og redning KF og Tromsøbolig KF i løpet av 2024 (året etter at merforbruket oppsto). Dersom merforbruket ikke er fullt ut dekket inn i regnskapet i året etter at merforbruket oppsto, skal det resterende beløpet overføres fra kommunekassen til foretaket i budsjettet for 2025 (det andre året etter at merforbruket oppsto), jmfør kommuneloven § 14-12, 2. ledd. Tromsø brann og redning KF har merforbruk på 2,3 mill. kroner fra 2022, som ikke er dekket inn, og som dermed må overføres fra kommunekassa til foretaket i budsjettet for 2024.

Det konsoliderte investeringsregnskapet for 2023 ble avsluttet med et udekket beløp på 98,1 mill. kroner. Det er som følge av at alle regnskapsenheter har udekket beløp i 2023.

Netto driftsresultat er negativt med 304,5 mill. kroner i 2023, til sammenligning var netto driftsresultat i 2022 positivt med 113,4 mill. kroner. Dette gir en samlet nedgang på 417,9 mill. kroner. Ved årsslutt viser det konsoliderte balanseregnskapet disposisjonsfond på 190,6 mill. kroner og ubundet investeringsfond på 2,7 mill. kroner.

Tromsø, 15. mars 2024

Mari Enoksen Hult

Kst. kommunedirektør

Innhold

Innledning	2
Innhold	4
Forskriftsbestemte oppstillinger	6
Økonomisk oversikt etter art – drift (§ 5-6)	6
Bevilgningsoversikt investering (§ 5-5, 1. ledd)	7
Balanseregnskapet (§ 5-8)	8
Noteopplysninger	10
Organisering av kommunens virksomhet	10
Kommuneregnskapet – et finansielt og bevilgningsorientert regnskap	13
De grunnleggende regnskapsprinsippene:	13
God kommunal regnskapskikk	14
Forskriftsbestemte noteopplysninger	15
Noter - Konsolidert årsregnskap	16
A) Enheter i det konsoliderte årsregnskapet (§ 10-4 a)	16
B) Enheter som er utelatt fra det konsoliderte årsregnskapet (§ 10-4 b og 10-3)	16
C) Enheter har kommet til eller gått ut av det konsoliderte årsregnskapet (§ 10-4 c)	17
D) Regnskapsopplysninger (§ 10-4 d)	17
E) Fordeling av inntekter, utgifter, eiendeler, gjeld og egenkapital (§ 10-4 e)	17
Note 1 - Endring i arbeidskapital (§ 5-10 a)	18
Note 2 - Oppstilling av kapitalkontoen (§ 5-10 b)	19
Note 3 – Endring i regnskapsprinsipp, regnskapsestimat og korrigeringer av tidligere års feil (§ 5-10 c)	20
Note 4 - Anleggsmidler (§ 5-11 a)	21
Note 5 - Aksjer og andeler i varig eie (§ 5-11 b)	23
Note 6 - Utlån (§ 5-11 c)	26
Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler (§ 5-11 d)	28
Note 8 - Rentesikring (§ 5-11 e)	29
Note 9 - Langsiktig lånegjeld (§ 5-12 a)	30
Note 10 – Avdrag på lån (§ 5-12 b)	32
Note 11 - Pensjon (§ 5-12 c)	33
Note 12 - Garantiansvar (§ 5-12 d)	36
Note 13 - Avsetning og bruk av fond (§ 5-13 a)	38
Note 14 - Selvkost (§ 5-13 b)	39
Note 15 - Salg av finansielle anleggsmidler (§ 5-13 c)	41
Note 16 - Ytelser til ledende personer (§ 5-13 d)	42

Note 17 - Godtgjørelse til revisor (§ 5-13 e).....	43
Note 18 – Vesentlige poster og transaksjoner i regnskapet.....	44
Note 19 - Økonomisk utvikling	46
Note 20 Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen.....	50

Forskriftsbestemte oppstillinger

Økonomisk oversikt etter art – drift (§ 5-6)

(tall i hele tusen kroner)	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Rammetilskudd		-2 136 113	-1 984 322
Inntekts- og formuesskatt		-2 833 427	-2 903 676
Eiendomsskatt		-261 689	-258 692
Andre skatteinntekter		-16 359	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-281 499	-210 634
Overføringer og tilskudd fra andre		-875 295	-800 479
Brukerbetalinger		-228 960	-230 114
Salgs- og leieinntekter		-960 703	-870 823
Sum driftsinntekter		-7 594 045	-7 258 740
Lønnsutgifter		3 765 431	3 460 871
Sosiale utgifter		710 697	619 503
Kjøp av varer og tjenester		2 430 887	2 251 102
Overføringer og tilskudd til andre		498 529	476 052
Avskrivninger	4	520 552	488 269
Sum driftsutgifter		7 926 096	7 295 796
Brutto driftsresultat	19	332 051	37 056
Renteinntekter		-150 420	-89 030
Utbytter		-157 207	-130 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		-21 691	-55 005
Renteutgifter		404 897	242 975
Avdrag på lån	10	417 416	368 839
Netto finansutgifter		492 995	337 780
Motpost avskrivninger	4	-520 552	-488 269
Netto driftsresultat	19	304 494	-113 434
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Overføring til investering		10 139	41 081
Avsetninger til bundne driftsfond	13	34 282	23 989
Bruk av bundne driftsfond	13	-42 949	-96 684
Avsetninger til disposisjonsfond	19	641	178 288
Bruk av disposisjonsfond	19	-292 049	-30 949
Dekning av tidligere års merforbruk	19	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	19	-289 936	115 725
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	19	14 559	2 292

Bevilgningsoversikt investering (§ 5-5, 1. ledd)

(tall i hele tusen kroner)	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Investeringer i varige driftsmidler		1 017 388	1 474 626
Tilskudd til andres investeringer		22 520	20 131
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		57 272	229 538
Utlån av egne midler	6	55	53
Avdrag på lån		41 657	416 497
Sum investeringsutgifter		1 138 892	2 140 845
Kompensasjon for merverdiavgift		-127 869	-75 460
Tilskudd fra andre		-134 305	-145 871
Salg av varige driftsmidler	4	-8 558	-583 405
Salg av finansielle anleggsmidler	15	-8 626	0
Utdeling fra selskaper		0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-41 750	-35 563
Bruk av lån		-736 132	-1 328 685
Sum investeringsinntekter		-1 057 241	-2 168 983
Videreutlån		333 914	294 242
Bruk av lån til videreutlån		-333 914	-294 242
Avdrag på lån til videreutlån		140 493	55 353
Mottatte avdrag på videreutlån		-78 799	-99 505
Netto utgifter videreutlån		61 694	-44 152
Overføring fra drift		-10 139	-41 081
Avsetninger til bundne investeringsfond	13	13 729	53 167
Bruk av bundne investeringsfond	13	-48 795	-7 002
Avsetninger til ubundet investeringsfond	19	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	19	0	-4 277
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	71 484
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	19	-45 206	72 291
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	19	98 140	0

Balanseregnskapet (§ 5-8)

(tall i hele tusen kroner)	Note	2023	2022
EIENDELER			
Faste eiendommer og anlegg		12 744 526	12 302 871
Utstyr, maskiner og transportmidler		350 896	311 360
Sum varige driftsmidler	4	13 095 422	12 614 231
Aksjer og andeler	5	1 145 665	1 094 811
Obligasjoner		0	0
Utlån	6	1 623 878	1 368 602
Sum finansielle anleggsmidler		2 769 543	2 463 412
Immaterielle eiendeler		0	0
Pensjonsmidler	11	6 920 333	7 100 793
Sum anleggsmidler		22 785 297	22 178 436
Bankinnskudd og kontanter		327 141	369 608
Aksjer og andeler		0	0
Obligasjoner		0	0
Sertifikater		0	0
Derivater		0	0
Sum finansielle omlopsmidler	7,8	0	0
Kundefordringer	18	137 183	149 493
Andre kortsiktige fordringer	18	520 615	590 453
Premieavvik	11	1 062 884	853 198
Sum kortsiktige fordringer		1 720 682	1 593 143
Sum omlopsmidler	1	2 047 823	1 962 752
SUM EIENDELER		24 833 120	24 141 188

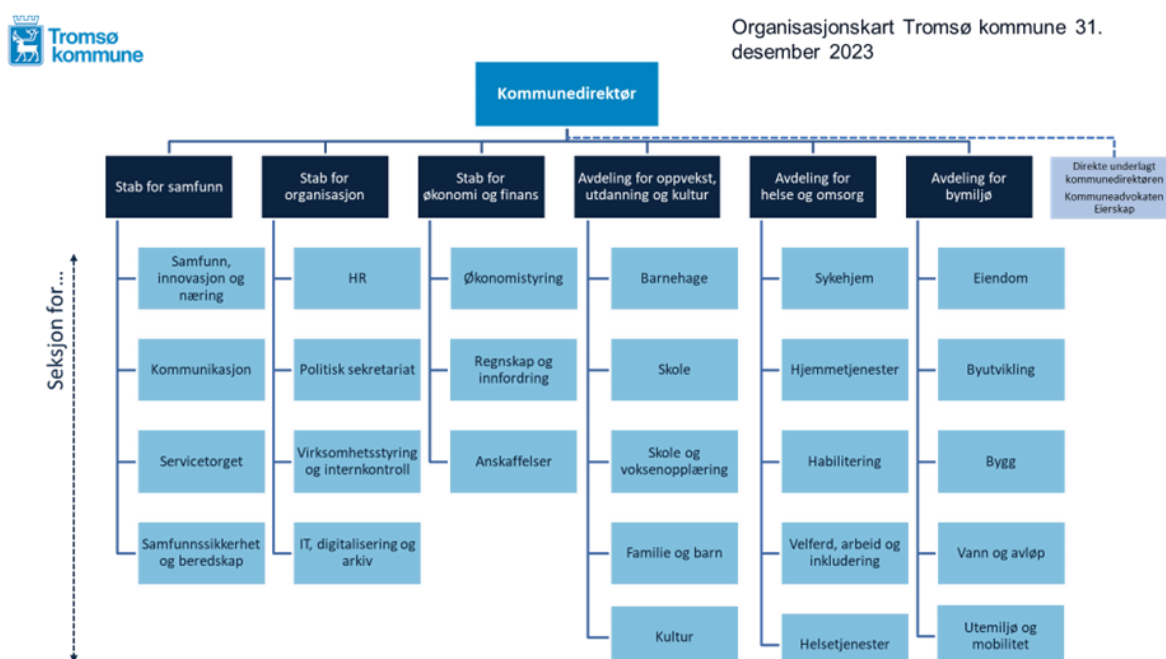
(tall i hele tusen kroner)	Note	2023	2022
EGENKAPITAL OG GJELD			
Disposisjonsfond	19	-190 625	-482 033
Bundne driftsfond	13,14	-67 509	-76 176
Merforbruk i driftsregnskapet	19	16 850	2 292
Sum egenkapital drift		-241 283	-555 917
Ubundet investeringsfond	19	-2 656	-2 656
Bundne investeringsfond	13	-22 879	-57 946
Udekket beløp i investeringsregnskapet	19	98 140	0
Sum egenkapital investering		72 605	-60 601
Kapitalkonto	2	-5 319 693	-5 565 265
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	3	24 147	24 147
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	3	0	0
Sum annen egenkapital		-5 295 546	-5 541 118
Sum egenkapital		-5 464 225	-6 157 636
Gjeld til kredittinstitusjoner		-2 578 573	-2 295 648
Obligasjonslån		-6 483 800	-5 303 800
Sertifikatlån		-1 981 000	-2 746 000
Sum lån	8,9	-11 043 373	-10 345 448
Pensjonsforpliktelse	11	-6 733 993	-6 393 698
Sum langsiktig gjeld		-17 777 366	-16 739 146
Leverandørgjeld	18	-490 292	-408 011
Likviditetslån		-168 428	-51 511
Derivater		0	0
Annen kortsiktig gjeld	18	-928 766	-784 856
Premieavvik	11	-4 044	-28
Sum kortsiktig gjeld	1	-1 591 530	-1 244 406
Sum gjeld		-19 368 895	-17 983 552
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		-24 833 120	-24 141 188
MEMORIAKONTI			
Ubrukte lånemidler		293 928	125 975
Andre memoriakonti		12 691	14 911
Motkonto for memoriakontiene		-306 620	-140 886

Noteopplysninger

Organisering av kommunens virksomhet

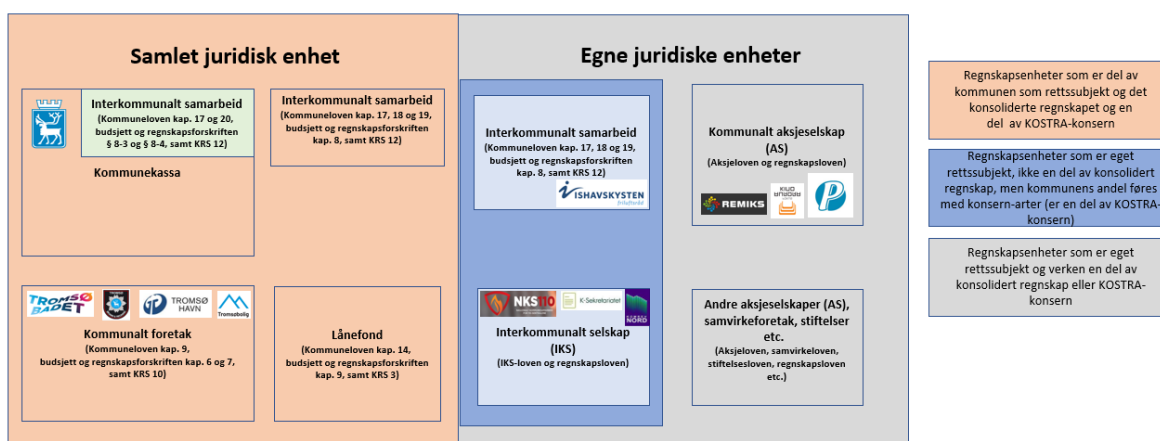
Kommunekassen sin egen virksomhet:

Tabell I: Organisering av kommunekassens virksomhet 2023

Kommunal virksomhet:

Tabell II: Organisering av kommunal virksomhet 2023

Kommunale foretak (egne regnskap, men i samme juridiske enhet)

Tromsø Havn KF eies 100 % av Tromsø kommune. Virksomheten er kommunens havnefaglige organ og skal ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgavene Tromsø kommune er tillagt etter havne- og farvannsloven.

Tromsø brann og redning KF eies 100 % av Tromsø kommune. Virksomheten skal ivareta kommunen sine oppgaver og plikter etter Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver av 14.06.2002, og tilhørende forskrifter. Tromsø brann og redning KF ivaretar også Tromsø kommunes vertskommune rolle i det interkommunale samarbeidet IUA (interkommunalt samarbeid mot akutt forurensning), samt selvkostområdet feiing.

Tromsøbadet KF eies 100 % av Tromsø kommune. Virksomheten skal drifte, videreutvikle og vedlikeholde et helårs folkebad på en forretningsmessig forsvarlig måte. Selskapet skal gi et godt og attraktivt tilbud som lovpålagt skoleundervisning, svømmeidretter, klatring for kommunens og regionens innbyggere og tilreisende.

Tromsøbolig KF eies 100 % av Tromsø kommune. Virksomheten skal være et velferdspolitisk virkemiddel for å fremskaffe, eie, forvalte og utvikle utleieboliger til de målgruppene kommunen til enhver tid ønsker å tilgodese med boliger. Foretaket skal forvalte realverdiene som eiendommene representerer gjennom kostnadseffektivt vedlikehold, drift, forvaltning og utvikling av eiendommene. Foretaket skal være bransjeledende innenfor formålene sine, herunder bærekraft- og miljø, teknologiutvikling og teknisk kvalitet, sambruk og arealeffektivitet. Foretaket skal ivareta Tromsø kommunes sine oppgaver med å eie, forvalte, utvikle og bygge utleieboliger for kommunen, og boligene kan leies ut jamfør sosialtjenesteloven. Foretaket skal forvalte realverdiene som eiendommene representerer gjennom kostnadseffektivt vedlikehold, drift, forvaltning og utvikling av eiendommene.

Aksjeselskap som utfører en del av kommunal tjenesteproduksjon

Tromsø kommune eier aksjeselskap der noen av disse også utfører en del av kommunal tjenesteproduksjon, se note 5 for mer informasjon.

Interkommunale selskap

Interkommunale selskap (IKS) er egne juridiske enheter, som fører egne regnskap. Tromsø kommune har eierandeler i følgende interkommunale selskap:

KomRev Nord IKS eierandel 17,70 %

K-sekretariatet IKS eierandel 17,99 %

Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene eierandel 5%

Interkommunale samarbeid som er egne rettssubjekt

Ishavskysten friluftsråd

Interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekt

Kommuner kan samarbeid om løsning av felles oppgaver på flere måter enn de nevnte organisasjonsformene; interkommunalt selskap og aksjeselskap. Innenfor rammen av kommuneloven § 17 kan interkommunale samarbeid organiseres som politiske råd¹, kommunalt oppgavefelleskap² eller vertskommunesamarbeid³.

Vertskommunesamarbeid etter kommuneloven kapittel 20 innebærer at en kommune (samarbeidskommune) kan avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunen. Det skal inngås en skriftlig samarbeidsavtale som blant annet skal inneholde bestemmelser om det økonomiske oppgjøret mellom samarbeidskommunene og vertskommunen, og regler for uttreden og oppløsning av samarbeidet. Vertskommunesamarbeid er ikke egne rettssubjekt, og fører ikke egne regnskap. Samarbeidets utgifter og inntekter inngår i vertskommunens årsregnskap.

Interkommunale samarbeid som er politiske råd (kapittel 18 i kommuneloven) og kommunalt oppgavefelleskap (kapittel 19 i kommuneloven), kan både være egne rettssubjekt eller inngå i kontorkommunens samlede juridiske enhet. I utgangspunktet skal politiske råd og kommunalt oppgavefelleskap føre eget regnskap og avgi egen årsberetning. Men det finnes unntaksregler/kriterier (budsjett- og regnskapsforskriften §8-3 og § 8-4) som gjør at disse kan inngå i kontorkommunens regnskap, og dermed kan behandles regnskapsmessig på tilsvarende måte som et vertskommunesamarbeid. Samarbeidsavtalen bestemmer hvordan disse samarbeidene skal behandles.

Interkommunale samarbeid der Tromsø kommune er vertskommune/kontorkommune;

1. Interkommunal øyeblikkelig hjelp –KAD-senger (vertskommunesamarbeid etter kapittel 20 i kommunelov)
2. Akuttberedskap barnevernet (vertskommunesamarbeid etter kapittel 20 i kommunelov)
3. Krisesenteret (vertskommunesamarbeid etter kapittel 20 i kommunelov)
4. 110-sentralen (vertskommunesamarbeid etter kapittel 20 i kommunelov)
5. Pedagogisk psykologisk tjeneste – PPT (vertskommunesamarbeid etter kapittel 20 i kommuneloven)
6. Skriftlig eksamen og muntlig og muntlig-praktisk eksamen (vertskommunesamarbeid etter kapittel 20 i kommuneloven)
7. Legevakta (vertskommunesamarbeid etter gammel kommunelov § 28 e, skal være etter kapittel 20 i ny kommunelov)
8. Tromsøregionens IPR (interkommunalt politisk råd etter kapittel 18 i kommunelov, samt budsjett- og regnskapsforskriften §8-3 og § 8-4)
9. Interkommunalt samarbeid mot akutt forurensning (IUA) KO (interkommunalt oppgavefelleskap etter kapittel 19 i kommunelov, samt budsjett- og regnskapsforskriften §8-3 og § 8-4)

¹ Kapittel 18 i kommuneloven

² Kapittel 19 i kommuneloven

³ Kapittel 20 i kommuneloven

Kommuneregnskapet – et finansielt og bevilgningsorientert regnskap

Kommuneregnskapet er et finansielt og bevilgningsorientert regnskap, med fokus på betalbare størrelser. Dette forklares ved at kommuneregnskapet først og fremst viser tilgang på og bruk av midler, noe som i korte trekk betyr at regnskapet i hovedsak viser inntekter og utgifter (finansielle/betalbare størrelser) og ikke kostnader og økonomisk overskudd/gevinst.

De grunnleggende regnskapsprinsippene:

Arbeidskapitalprinsippet (§ 14-6 i kommuneloven)⁴

All tilgang på og bruk av midler i året skal framgå av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet

Bruttoprinsippet (§ 14-6 i kommuneloven)

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto.

Anordningsprinsippet (§ 14-6 i kommuneloven)⁴

Alle kjente utgifter og utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i Tromsø kommune sitt årsregnskap, enten de er betalt eller ikke. Med kjent menes at varer og tjenester må være levert for inntektsføring og mottatt for utgiftsføring. Tidspunktet for når fakturaer forfaller er uten betydning med tanke på bokføringstidspunkt.

Beste estimat (§ 14-6 i kommuneloven)

Hvis størrelsen på et beløp er usikkert, brukes beste estimat.

Regler om måling (Forsiktighetsprinsippet)

Forsiktighetsprinsippet er ikke nevnt som et grunnleggende regnskapsprinsipp i kommuneloven § 14-6 og er heller ikke definert som et grunnleggende regnskapsprinsipp i rammeverket. Men basert på reglene om måling av eiendeler og gjeld i § 3-2 og § 3-3 i budsjett- og regnskapsforskriften, skal urealisert tap regnskapsføres.

⁴ **Unntak fra arbeidskapitalprinsippet og anordningsprinsippet**

For lån er det kun den delen som faktisk er brukt i løpet av året som ført i investeringsregnskapet. Den delen som ikke er brukt, er registrert som memoriapost i balansen (§ 2-6 i budsjett- og regnskapsforskriften).

Regnskapsføring av premieavvik vil i henhold til (§ 3-5 og 3-6 i budsjett- og regnskapsforskriften) vil også fremstå som et unntak.

Prinsippendringer skal etter budsjett- og regnskapsforskriften § 3-7 regnskapsføres direkte mot egenkapitalen og vil også fremstå som et unntak.

A) Måling av anleggsmidler og langsiktig gjeld

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen.

Varige driftsmidler som bygninger, anlegg, maskiner og transportmidler, klassifiseres som anleggsmidler. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har ubegrenset brukstid avskrives ikke, mens anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives etter § 3-4 i budsjett- og regnskapsforskriften. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet. Anleggsmidler som har hatt verdifall som ikke forventes å være forbigående nedskrives til virkelig verdi.

Langsiktig gjeld måles til opptakskost. Langsiktig gjeld oppskrives ved en varig økning i forpliktelsen. Langsiktig gjeld oppskrives likevel ikke ved renteendringer på lån. Oppskrivningen reverseres i den grad grunnlaget for oppskrivningen faller bort.

B) Måling av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Tromsø kommune sine omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi (laveste verdis prinsipp). Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler måles til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige fordringer klassifiseres som anleggsmiddel.

Kortsiktig gjeld måles til det høyeste av opptakskost og virkelig verdi.

God kommunal regnskapsskikk

I henhold til kommuneloven (§ 14-6) skal også årsregnskapet føres i samsvar med god kommunal regnskapsskikk. God kommunal regnskapsskikk er en rettslig standard som skal utvikles innenfor den rammen lovgivningen setter. God kommunal regnskapsskikk er ment som et dynamisk begrep og skal angi standarder som kompletterer lovverket. Disse regnskapsstandardene utformes gjennom praksis, teori og samfunnsutvikling. Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS) forvalter disse regnskapsstandardene (KRS).

Forskriftsbestemte noteopplysninger

Noter er en forklaring og utdypning av informasjon til de forskriftsbestemte oppstillingene. I henhold til budsjett- og regnskapsforskriften § 5-2) skal det så langt de er aktuelle være noteopplysninger om;

- Faste noteopplysninger om arbeidskapital, kapitalkonto og endringer i regnskapsprinsipp (§ 5-10)
- Faste noteopplysninger om eiendeler (§ 5-11)
- Faste noteopplysninger om lån, avdrag, pensjon og andre forpliktelser (§ 5-12)
- Faste noteopplysninger om andre forhold (§ 5-13)
- Andre noteopplysninger i årsregnskapet som er vesentlig for å vurdere den økonomiske utviklingen og stilling (§ 5-15)

De konsoliderte regnskapet skal i tillegg inneholde opplysninger om særlig noteopplysning (§ 10-4)

Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS) kan også gjennom de kommunale regnskapsstandarder (KRS) ha gitt ytterligere krav til og spesifisering av noteopplysningene.

Særlige noteopplysninger i det konsoliderte årsregnskapet (§ 10-4)

Noter - Konsolidert årsregnskap

A) Enheter i det konsoliderte årsregnskapet (§ 10-4 a)

Det konsoliderte årsregnskapet for Tromsø kommune er sammensatt av følgende regnskapsenheter:

Tromsø kommunekasse

Tromsø havn KF

Tromsøbadet KF

Tromsø brann og redning KF

Tromsøbolig KF

Tromsø kommune har flere interkommunale samarbeid, se tekst under kapittel om organiseringen. De interkommunale samarbeid der Tromsø kommune er vertskommune inngår samarbeidets utgifter og inntekter i vertskommunens årsregnskap, i henholdsvis kommunekassen og Tromsø brann og redning KF.

B) Enheter som er utelatt fra det konsoliderte årsregnskapet (§ 10-4 b og 10-3)

Følgende interkommunale samarbeid som ikke er eget rettssubjekt hvor Tromsø kommune er kontorkommune er vurdert å være så små at de ikke har betydning for vurderingen av kommunens økonomiske utvikling og stilling, både hver for seg og samlet. Disse er derfor utelatt fra det konsoliderte årsregnskapet:

Tromsø kommune har ingen interkommunale samarbeid som er egne regnskapsenheter. Disse samarbeidene er uvesentlig i størrelse og er omfattet av unntaksbestemmelsene i § 8-3 og § 8-4 i budsjett- og regnskapsforskriften og fører dermed ikke egne regnskap, men inngår i kontorkommunens regnskap.

C) Enheter har kommet til eller gått ut av det konsoliderte årsregnskapet (§ 10-4 c)

Følgende regnskapsenheter har kommet til eller gått ut av det konsoliderte årsregnskapet siden forrige årsregnskap.

Tromsøbolig KF er kommet med etter forrige årsregnskap. Det interkommunale samarbeidet «IUA» er i 2023 omdannet til et interkommunalt politisk råd etter kapittel 19 i kommuneloven. Samarbeidet har brutto driftsinntekt på under 5 mill. kroner og omfattes etter ny samarbeidsavtale (KST-sak 32/23) av unntaksreglene i budsjett- og regnskapsforskriften §§ 8-3 og 8-4, og utgår.

D) Regnskapsopplysninger (§ 10-4 d)

Regnskapsopplysninger om enheter som nevnt i bokstav b og c, hvis dette har vesentlig betydning for vurderingen av kommunens økonomiske utvikling og stilling.

Tromsø kommune har ingen slike regnskapsenheter i 2023.

E) Fordeling av inntekter, utgifter, eiendeler, gjeld og egenkapital (§ 10-4 e)

Andelen av inntekter, utgifter, eiendeler, gjeld eller egenkapital som er knyttet til de øvrige deltakerkommunene i interkommunalt politisk råd eller kommunalt oppgavefelleskap som ikke er eget rettssubjekt, hvis dette har vesentlig betydning for vurderingen av kommunens økonomiske utvikling og stilling.

Tromsø kommune har ingen interkommunale politiske råd eller kommunale oppgavefelleskap som har vesentlig betydning for vurdering av kommunens økonomiske utvikling og stilling.

Faste noteopplysninger om arbeidskapital, kapitalkonto og endringer i regnskapsprinsipp

Note 1 - Endring i arbeidskapital (§ 5-10 a)

Det skal opplyses om hva arbeidskapitalen er ved inngangen av året, årets endring i arbeidskapitalen, og hva arbeidskapitalen er ved utgangen av året. Årets endring i arbeidskapitalen skal spesifiseres med netto driftsresultat, netto utgifter i investeringsregnskapet, endring i ubrukte lånemidler og virkningen av endring i regnskapsprinsipp. Spesifiseringen av årets endring kan imidlertid utelates i det konsoliderte årsregnskapet, KRS nr. 14

Kommuneregnskapet skal vise all anskaffelse og anvendelse av midler⁵. Det betyr at regnskapet er et arbeidskapitalregnskap som omfatter inntekter og innbetalingsposter, som for eksempel bruk av lån og mottatte avdrag på utlån, salg av aksjer og andeler, og utgifter og utbetalingsposter, som for eksempel avdrag på lån og utlån, kjøp av aksjer og andeler.

Tabell 1-1 viser en spesifisering av endring arbeidskapital ifølge balansen. Oversikten viser endringene i de enkelte beholdningskonti som inngår i omløpsmidlene og i kortsiktig gjeld. Tabellen viser også sum anskaffelser og sum anvendelse av midler fra drifts- og investeringsregnskapet. Arbeidskapitaloversikten viser regnskapets inntekter og innbetalingsposter, og utgifter og utbetalingsposter, dvs. bevilgningsregnskapets eksterne transaksjoner.

Tabell 1-1: Endring i arbeidskapital (i hele tusen kroner)

Balanseregnskapet :	31.12.2023	01.01.2023	Endring
2.1 Omløpsmidler	2 047 823	1 962 752	
2.3 Kortsiktig gjeld	-1 591 530	-1 244 406	
Arbeidskapital	456 293	718 346	-262 053
Drifts- og investeringsregnskapet :			Sum
Driftsregnskapet			
Sum driftsutgifter			7 405 544
Sum driftsinntekter			-7 594 045
Netto finansutgifter			492 995
Netto driftsresultat			304 494
Investeringsregnskapet			
Sum investeringsutgifter			1 138 892
Sum investeringsinntekter			-1 057 241
Netto utgifter videreutlån			61 694
Netto utgifter i investeringsregnskapet			143 346
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)			167 954
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital			0
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet			279 887

⁵ Kommuneloven § 14-6

Note 2 - Oppstilling av kapitalkontoen (§ 5-10 b)

Årets endring i kapitalkonto skal spesifiseres med årets endring i bokført verdi av anleggsmidlene og langsiktig gjeld, endring i ubrukte lånemidler og virkningen av endring i regnskapsprinsipp.

Tabell 2-1: Kapitalkonto – samlet egenfinansiering av anleggsmidlene (tall i hele tusen kroner)

Saldo kapitalkonto 1.1.2023	5 565 265
Økning av kapitalkonto (kreditposter):	
Aktivering varige driftsmidler	1 017 388
Gevinst salg av varige driftsmidler	4 314
Kjøp av aksjer/andeler	43 579
Gevinst ved salg av aksjer/andeler	2 207
Utlån	335 445
Avdrag på eksterne lån	540 075
Endring pensjonsforpliktelser (reduksjon)	
Endring pensjonsmidler SPK	50 185
Endring pensjonsmidler KLP	90 878
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Aktivert egenkapitalinnskudd KLP	13 694
Avdrag på interne lån (som ikke kan elimineres)	17 834
Reduksjon av kapitalkonto (debetposter):	
Salg av varige driftsmidler	8 558
Avskrivning varige driftsmidler	520 552
Nedskrivning varige driftsmidler	3 429
Tap ved salg av varige driftsmidler	165
Verdiendring varige driftsmidler pga justeringsinntekter mva. (VA)	7 806
Salg aksjer/andeler	8 626
Nedskrivning aksjer/andeler	0
Mottatte avdrag på utlån	79 547
Avskrivning på utlån	621
Bruk av lånemidler	1 070 046
Endring pensjonsforpliktelser (økning)	340 295
Endring pensjonsmidler SPK	
Endring pensjonsmidler KLP	
Endring pensjonsmidler andre selskap	321 522
Saldo kapitalkonto 31.12.2023	5 319 693

Note 3 – Endring i regnskapsprinsipp, regnskapsestimat og korrigeringer av tidligere års feil (§ 5-10 c)

Det skal opplyses om vesentlige endringer i regnskapsprinsipp. Det skal også opplyses om vesentlige endringer i regnskapsestimater og om vesentlige korrigeringer av tidligere års feil.

I 2023 har det ikke vært vesentlige endringer i regnskapsestimater. Det er ikke foretatt endring i regnskapsprinsipp for 2023.

Tabell 3-1: Endring i regnskapsprinsipp (i hele kroner)

Endringer i regnskaps-prinsipper:	Tromsø kommune
IB 2023:	24 146 886
Endringer:	-
UB 2023:	24 146 886

Det er gjort korrigering av tapsfond for startlån som har vært bokført i regnskapet som et bundne driftsfond. Dette er midler som tilhører startlånsordningen og skal derfor være bokført som et bundne investeringsfond. Fondet på 10,0 mill. kroner er derfor inntektsført i driftsregnskapet som bruk av bundne driftsfond, deretter overført til investeringsregnskapet og avsatt på bundne investeringsfond.

Strandvegen 8 eiendom AS ble i 2022 omstrukturert til Strandvegen 8 utvikling AS. Salg av disse aksjene på 6,0 mill. kroner er blitt korrigert og bokført i 2023.

Faste noteopplysninger om eiendeler

Note 4 - Anleggsmidler (§ 5-11 a)

For hver gruppe av varige driftsmidler skal det opplyses om avskrivningsperioder. For hver gruppe av varige driftsmidler skal det også opplyses om balanseført verdi ved inngangen av året, årets tilgang, avgang, avskrivninger, nedskrivninger og eventuelle reverseringer av nedskrivninger, og balanseført verdi ved utgangen av året. Leide varige driftsmidler som er balanseført, skal spesifiseres hvis leieavtalen er vesentlig. Det skal i tillegg opplyses om årsaken til vesentlige nedskrivninger og eventuelle reverseringer av slike.

Tabell 4-1: Oversikt varige driftsmidler pr. 31.12.2023

(tall i hele tusen kroner)

	Inventar, innredning, større utstyr, verktøy, maskiner, kjøretøy, større nyttekjøretøy, større anleggsmaskiner, IKT, kontormaskiner o.l.	Båter, landstrømsanlegg o.l.	Programvare, dekomponerte bygg - elkraft	Brannbiler, sikkerhetstiltak, dekomponerte bygg - VVS og utomhus	Barnehager, skoler, idrettsanlegg, boliger, bofellesskap, vegger, parkeringsplasser, terminalbygninger, kaier og kaianlegg, forbrenningsanlegg, renseanlegg, pumpestasjoner, høydebasseng, ledningsnett, dekomponerte anlegg - bygning o.l.	Adm.lokalere, institusjonslokale r, kulturbygg, lagerbygg o.l.	Tomter	Sum
Balanseført verdi 1.1	65 145	239 853	34 438	141 719	8 554 721	2 920 000	658 355	12 614 231
Tilgang	23 637	81 147	1 297	9 726	820 943	69 664	10 974	1 017 388
Avgang	0	-329	0	-121	-3 955	-0	-1	-4 406
Avskrivninger	-28 348	-46 587	-2 925	-8 694	-347 654	-86 277	-71	-520 556
Nedskrivninger	0	0	0	0	-3 429	0	0	-3 429
Reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Korrigert anleggsgrupper	0	137	-137	1 408	383 330	-384 738	0	0
Korrigert anskaffelseskost tidligere år	0	0	0	0	0	0	0	0
Verdiendring justeringsavtaler	0	0	0	0	-7 806	0	0	-7 806
Balanseført verdi 31.12	60 434	274 221	32 673	144 038	9 396 150	2 518 649	669 257	13 095 422
Tap salg varige driftsmidler	0	85	0	0	80	0	0	165
Gevinst salg varige driftsmidler	28	1 952	0	0	2 284	0	50	4 314
Avskrivningstid i år, inntil	5	10	15	20	40	50	Avskrives ikke/ 50	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Avskrives ikke/lineær	

Tilgang inneholder årets investeringer i varige driftsmidler på 1,0 mrd. kroner, se første post i bevilgningsoversikt investering.

Avgang består av redusert balanseverdi i forbindelse med salg på 4,4 mill. kroner.

Avskrivninger inneholder kun ordinære avskrivninger av tidligere års investeringer på 520,6 mill. kroner.

Nedskrivninger etter kriteriene i KRS nr. 9 er utført for til sammen 3,4 mill. kroner. Anleggene det gjelder er kaia i Laukvik og byggene i Nansenvegen 57-63, som er revet. Det har ikke vært aktuelt med reversering av tidligere års nedskrivninger.

Korrigerte anleggsgrupper består av endringer mellom anleggsgrupper på grunn av uriktig gruppering i tidligere år. Størsteparten av korrigeringen i 2023 kommer av flytting fra gruppe 50 år til 40 år i forbindelse med danning av Tromsøbolig KF. Årlig avskrivning av disse anleggene er allikevel uendret.

Bokført verdi av VA-anlegg overdratt fra utbyggere er redusert med årets justeringsinntekt på 7,8 mill. kroner.

Tromsø kommune har finansiell leieavtale med Blå Kors Eiendom AS. Verdien av anleggsmiddelet er 71,7 mill. kroner. Årlige avskrivninger utgjør 3,0 mill. kroner.

Note 5 - Aksjer og andeler i varig eie (§ 5-11 b)

For aksjer og andeler under finansielle anleggsmidler skal det for hvert selskap opplyses om eierandelen og balanseført verdi ved utgangen av regnskapsåret. Det skal også opplyses om vesentlige endringer i eierandeler. Det skal i tillegg opplyses om vesentlige nedskrivninger, og eventuelle reverseringer av slike, og årsaken til dette.

Tabell 5-1: Eierandel og balanseført verdi av aksjer og andeler i varig eie pr. 31.12.2023 (i kroner)

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Balanseført verdi 31.12.2023
Alfheim Stadion II AS org 956983231	100,00 %	39 290 817
Arktisk Filharmoni AS org 994387693	50,00 %	50 000
Arnestedet Eiendom AS org 931012193	100,00 %	312 700 000
Arnestedet Næringseiendom AS org 926 382 683	100,00 %	6 000 000
Aurora kino AS org 931176765	64,40 %	2 645 224
Badelandene.no SA 987469471 (andel)		25 000
Biblioteksentralen SA org 910568183	0,31 %	3 600
Boligbyggelaget Nord org 847890622 (2 andeler à 150,-)		300
Bredbåndsfylket Troms AS org 986358013	0,81 %	16 000
Brensholmen/Sommarøy Vannverk SA org 970191062	2,31 %	9 000
Cruise Norway AS org 965309837	6,11 %	20 000
EPI AS org 925073423	6,70 %	497 013
Filmparken AS org 914772141	0,16 %	26 754
Fjuel AS org 929576578	20,00 %	3 000 000
Fjuel Tromsø AS org 925302961	49,00 %	20 433 000
Galvano Tia AS org 911918269	0,01 %	75
Gågaten AS Tromsø org 966697083	2,86 %	3 000
Hålogaland Teater AS org 920093914	25,00 %	25 000
Jordobservasjon Tromsø AS org 928103625	33,33 %	800 000
K-sekretariatet IKS org 988064920	17,99 %	239 248
KomRev Nord IKS org 986574689	17,70 %	1 197 128
Kommunal landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap org 938708606		27 429 578
Langsundforbindelsen AS org 941704956	8,06 %	10 000
Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS org 927 056 453 (andel)	5,00 %	75 000
Nordområdevegen AS (Ullsfjordforbindelsen AS) org 997618254	12,06 %	20 984
Protromsø AS org 928465845	100,00 %	8 100 000
Remiks Miljøpark AS org 894462132	99,99 %	102 172 293
Ressurs Tromsø AS org 919302755	55,40 %	144 000
Romssa sámii viessu - Samisk hus Tromsø AS org 931374389	33,33 %	333 333

Skalandtunnelene AS org 931152971	0,45 %	1 000
Skarphallen Eiendom AS org 971101695	50,00 %	495 000
Slåttnes Vannverk SA org 970548394 (1 andel à 2500,-)		2 500
Stiftelsen Tromsø International School, org 992939257		50 000
Storelva Idrettspark AS org 984705034	27,87 %	100 000
TH Utvikling AS org 831262222	100,00 %	100 000
Troms Holding AS org 923191593, (1 aksje à 10 000)	1,67%	10 000
Troms Kraft AS org 979468792	40,00 %	200 000 000
Tromsø Asvo AS org 852190582	100,00 %	100 000
Tromsø kommunale pensjonskasse, org 814115232	100,00 %	347 138 458
Tromsø Parkering AS org 912994481	100,00 %	70 981 160
Tromsø Sentrum AS, org 919172150	33,33 %	100 000
Tromsø Veg AS org 946677183	66,67 %	200 000
Tromsøbadet AS org 926589660	100,00 %	999 900
Tromvik Vannverk SA org 970191089 (1 andel à 250,-)		250
Visit Tromsø-Region AS org 994311352	33,34 %	120 000
Sum		1 145 664 615

Alfheim stadion II AS:

I KST-sak 22/23 ble det vedtatt at Tromsø kommune skulle kjøpe resterende av aksjene i Alfheim Stadion II AS (49 %, det vil si 8 350 000 aksjer) fra TIL Fotball AS og Tromsø Idrettslag. Tromsø kommune har utgiftsført 30,6 mill. kroner vedrørende kjøp av disse aksjene i 2023.

Aurora kino AS:

I KST-sak 129/22 ble det vedtatt at Aurora kino AS skulle stiftes for å omdanne Aurora kino IKS til et aksjeselskap og oppløse det interkommunale selskapet. Selskapet aksjekapital er på 30 000 kroner fordelt på 1 000 aksjer. Tromsø kommune har tegnet 644 aksjer i Aurora kino AS, som utgjør 64,4 % (kroner 19 320). Øvrige eiere er Alta kommune (27,6 %) og Sør-Varanger (8 %). Videre har det vært en kapitalforhøyelse der selskapets aksjekapital øktes fra 30 000 kroner med 170 000 kroner til 200 000 kroner. Ved økning av pålydende per aksje i selskapet fra 30 kroner til 200 kroner. I tillegg ble det betalt 3 907,49 kroner i overkurs per aksje. Tegningskurs per aksje utgjorde følgelig 4 077,49 kroner og samlet tegningsbeløp 4 077 490 kroner, for Tromsø kommune utgjorde dette 2 625 903,56 kroner. Samlet investeringsutgift blir 2 645 224 kroner.

Arnestedet Næringseiendom AS:

Strandvegen 8 eiendom AS ble i 2022 omstrukturert til Strandvegen 8 utvikling AS. Dette skjedde ved en kapitalforhøyelse i Strandvegen 8 utvikling AS, der Tromsø kommunes aksjer i Strandvegen 8 eiendom AS var tingsinnskuddet. Aksjekapitalen i Strandvegen 8 utvikling økte fra 30 000 kroner med 970 000 kroner til 1 000 000 kroner ved økning av pålydende på samtlige av selskapets 100 aksjer fra 300 kr pr. aksje til 10 000 kr pr. aksje. I tillegg ble det betalt 50 300 kroner pr. aksje i overkurs. Tegningskurs per aksje utgjorde følgelig 60 000 kroner og samlet tegningsbeløp var på 6

000 000 kroner. Tromsø kommune eier alle aksjene. I 2023 har Strandvegen 8 utvikling AS skiftet navn til Arnestedet Næringseiendom AS.

KLP:

I KST-sak 163/22 (HAP 2023-2027) ble det vedtatt kapitaltilskudd på inntil 2 mill. kroner, i regnskapet er det i 2023 bokført 1,76 mill. kroner.

Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS:

Tromsø kommunekasse overtok fra Tromsø brann og redning KF driften av 110-sentralen i 2023, og dermed også andelene i Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS, jamfør KST-sak 69/22 og KST-sak 163/22 (HAP 2023-2027).

ProTromsø AS:

Det har vært gjennomført emisjon i selskapet hvor Tromsø kommune har skutt inn 2,0 mill. kroner i aksjekapital jamfør KST-sak 163/22 (HAP 2023-2027). I henhold til tertialrapport 1-2023 (KST-sak 66/23) ble det bokført ytterligere 2,0 mill. kroner i kapitalinnskudd.

Samisk hus:

Samisk hus ble vedtatt etablert gjennom (KST-sak 71/22 og KST-sak 171/22). Aksjekapitalen er på kroner 1 000 000 fordelt på 999 aksjer, likt fordelt på de tre eierne Tromsø kommune, Troms og Finnmark fylkeskommune og Sametinget.

Tromsø kommunale pensjonskasse:

I KST-sak 163/22 (HAP 2023-2027) ble det vedtatt kapitaltilskudd på inntil 12,7 mill. kroner, i regnskapet er det i 2023 bokført 11,9 mill. kroner.

Note 6 - Utlån (§ 5-11 c)

For utlån under finansielle anleggsmidler skal det for hvert utlån opplyses om lånets størrelse, hvem som er låntaker, og om utlånet er finansiert med egne midler eller med lån etter kommuneloven § 14-17 første ledd. Utlån til samme låntaker kan angis samlet. Utlån til privatpersoner kan også angis samlet. Det skal i tillegg opplyses om vesentlige tap på utlån.

Tromsø kommune har i 2014 ytt et ansvarlig lån til Alfheim Stadion II AS på 1,0 mill. kroner. I låneavtalen heter det at kommunekassens andel skal være inntil 3,0 mill. kroner (I KSAK 83/14 ble det vedtatt inntil 4,0 mill. kroner). Restkrav er tillagt renter i henhold til avtalen og er økt til 1,4 mill. kroner. Avtalen forfalt i 2016, og kommunedirektøren vil i løpet av våren 2024 legge frem en sak for kommunestyret.

Det ble i 2021 inngått ny kontrakt med Tromsø Alpinpark AS der påløpt husleie fra 2018 til og med 2021 skulle dekkes gjennom framtidige faktureringer til selskapet. Utestående beløp på 5,5 mill. kroner (eksklusiv mva.) ble derfor ansett som en langsiktig fordring (utlån) i 2021. Tromsø Alpinpark AS har gjort innbetalinger i 2022 men ikke i 2023, dermed er saldoen pr. 31.12.2023 på 5,0 mill. kroner.

Tromsø kommune har i 2012 ytt et lån til Stiftelsen Crux på 2,1 mill. kroner. Lånet skulle gå til renovering og opprustning av eiendommen gnr. 200 bnr. 402 Grønnegata 12 i Tromsø kommune. Lånet var rente- og avdragsfritt i 10 år. Etter 10 år kan Tromsø kommune vurdere eventuell forlengelse av disse vilkårene, og eventuelt vilkår om tilbakebetaling av lånet over en nærmere fastsatt tidsperiode. Kommunedirektøren vil i løpet av våren 2024 legge frem en sak for kommunestyret.

Det ble i KST-sak 41/21 utredet tiltak for å bedre fastlegeordningen i Tromsø kommune. I etterkant av denne saken kom tiltaket der Tromsø kommune tilbyr lån til allmennleger i spesialisering (ALIS) ved kjøp av hjemmel. Dette for å bidra til å sikre økonomisk trygghet for allmennleger i spesialisering. Det ble i 2023 utbetalt totalt 1,5 mill. kroner i nye utlån, samt innbetalt avdrag på 0,6 mill. kroner. Samlet er saldo utlån pr. 31.12.2023 på 3,4 mill. kroner.

I 2023 er det ikke utbetalt sosiale utlån, det ble heller ikke utbetalt noe i 2022. Det er ikke tapsført noe i 2023. Ved årsslutt hadde kommunen utestående sosiale utlån på 3,4 mill. kroner.

Pr. 31.12.2023 har kommunen 1,6 mrd. kroner i utlånte startlån. Årets nye utlån er 333,9 mill. kroner, mot 294,2 mill. kroner i 2022.

Tabell 6-1: Utlån pr. 31.12.2023 (i hele kroner)

Låntaker	Finansiert ved bruk av:	Lånebeløp pr. 31.12.23
Alfheim stadion II AS	Lån	1 437 861
Tromsø Alpinpark AS	Egne midler	5 042 695
Stiftelsen Crux – utlån	Egne midler	2 100 000
Andre utlån	Egne midler	219 000
Fastleger	Egne midler	3 366 250
Sosiale utlån	Egne midler	3 363 987
Startlån	Lån	1 608 348 189
Sum utlån		1 623 877 982

Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler (§ 5-11 d)

For markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal det opplyses om sum anskaffelseskost, balanseført verdi ved inngangen av året, årets resultatførte verdiendring og balanseført verdi ved utgangen av året. Første punktum gjelder tilsvarende for derivater som ikke regnskapsføres etter reglene om sikring i § 3-3 tredje ledd.

Tromsø kommune har ingen markedsbaserte finansielle omløpsmidler.

Note 8 - Rentesikring (§ 5-11 e)

Det skal opplyses om hvilke finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser som regnskapsføres etter reglene om sikring, hva som er tilhørende sikringsobjekter, formålet med sikringen og sikringens varighet.

Tromsø kommune har per 31.12 fem rentebytteavtaler på til sammen 1,75 mrd. kroner. Formålet med sikringen er å gi kommunen forutsigbarhet for fremtidige rentekostnader (kontantstrømsikring). Avtalene er knyttet opp mot underliggende lån som det kommer frem av tabellen under. Dette er i tråd med finansreglementet og de administrative rutinene for finansforvaltningen i Tromsø kommune, der minimum 30 % av gjeldsporteføljene skal være sikret.

Tabell 8-1 Rentesikringskontrakter tilknyttet underliggende lån (i hele kroner)

Motpart	Løpetid	Rente	Underliggende lån	Hovedstol
Danske bank	01.06.2019-01.06.2027	2,038 %	12812413	350 000 000
Nordea Mkts	01.03.2021-02.03.2026	4,777 %	12851866	500 000 000
Danske bank	21.09.2021-21.09.2031	2,342 %	13030262	350 000 000
SNN	01.03.2022-01.03.2032	2,666 %	20200471	350 000 000
SNN	27.09.2023-27.09.2033	1,667 %	12861691	200 000 000
Sum lån				1 750 000 000

Faste noteopplysninger om lån, avdrag, pensjon og andre forpliktelser

Note 9 - Langsiktig lånegjeld (§ 5-12 a)

For lån skal det opplyses om hvor mye som gjelder lån til henholdsvis egne investeringer, andres investeringer, innfrielse av kausjoner og videreutlån. Leieforpliktelser som er balanseført skal spesifiseres hvis forpliktelsen er vesentlig. Det skal også opplyses om gjennomsnittlig løpetid og rente. Det skal i tillegg opplyses om verdien på lån som forfaller og må refinansieres i året regnskapet legges fram.

Denne noten viser Tromsø kommunes eksterne langsiktige gjeld.

Tabell 9-1: Oversikt over langsiktig lånegjeld Tromsø kommune pr. 31.12.23 (tall i hele tusen kroner)

	31.12.2023	31.12.2022
Egne investeringer	9 150 910	8 803 533
Andres investeringer	13 662	12 883
Videreutlån	1 808 244	1 455 737
Innfrielse av kausjoner	0	0
Finansiell leieavtale (Blå kors) ¹¹	70 557	73 295
Sum langsiktig lånegjeld	11 043 373	10 345 448

Langsiktig lånegjeld er definert som kommunens gjeld i sertifikat- og obligasjonsmarkedet, lån fra Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP) og Kommunalbanken (KBN), Husbanken og finansielle leieavtaler.

Langsiktig lånegjeld er på 11,0 mrd. kroner, og har økt med 697,9 mill. kroner sammenlignet med i fjor. Gjennomsnittlig vektet kapitalbinding er på henholdsvis 8 år og vektet rente er på 3,11 %. Ved årets slutt var 49 % av gjelden sikret gjennom fastrente- og rentebytteavtaler.

Leieavtalen med Blå Kors er i henhold til gjeldende regnskapsregler å definere som en finansiell leieavtale, der hovedmomentet er at leieavtalen oppføres som et anleggsmiddel i balansen. Forpliktelsen på dette er 70,6 mill. kroner per 31.12.2023.

Tabell 9-2: Forfall på langsiktig gjeld de neste 12 månedene

ISIN	Motpart	Forfallsdato	Type	Rentebinding	Restgjeld
13004465	DNB	25.01.2024	Sertifikatlån	Flytende	200 000 000
13062315	Nordea	02.02.2024	Sertifikatlån	Flytende	300 000 000
12986597	SB1M	14.02.2024	Sertifikatlån	Flytende	300 000 000
13023275	SEB	21.02.2024	Sertifikatlån	Flytende	400 000 000
13091827	DNB	04.03.2024	Sertifikatlån	Flytende	115 000 000
13017624	DNB	12.03.2024	Sertifikatlån	Flytende	200 000 000
13027920	DNB	26.03.2024	Sertifikatlån	Flytende	200 000 000
10770712	DNB	22.08.2024	Obligasjonslån	Fast	262 000 000
12657339	SEB	29.08.2024	Obligasjonslån	Flytende	249 000 000
13038927	DNB	11.10.2024	Sertifikatlån	Flytende	266 000 000
16707913.50	Husbanken	01.12.2024	Obligasjonslån	Flytende	833 230
Sum forfall neste 12 månedene					2 492 833 230

Tabell 9-2 viser at kommunen har ca. 2,5 mrd. kroner til forfall de neste 12 månedene. Sett mot forrige år er dette en betydelig nedgang fra 4,2 mrd. kroner. I kroner utgjør det litt over 1,7 mrd. kroner. Totalt volum til forfall vil avhenge av hvor stor andel av nye låneopptak/refinansieringer som vil bli utstedt i sertifikatmarkedet. Kommunen har ved årsslutt 2,0 mrd. kroner i sertifikatmarkedet, som er ca. 0,7 mrd. kroner lavere enn i fjor. I tillegg skal det minimum betales 364,0 mill. kroner i avdrag i 2024 som er med på å redusere refinansieringsrisikoen ytterligere.

Note 10 – Avdrag på lån (§ 5-12 b)

Det skal opplyses om størrelsen på minimumsavdraget beregnet etter kommuneloven § 14-18 første ledd. Det skal også opplyses om sum avskrivninger, verdien på lånegjelden og verdien på de varige driftsmidlene som ligger til grunn for beregningen. Hvis mottatte avdrag på videreutlån er brukt til å betale avdrag på lån til formål som nevnt i § 14-15 første og andre ledd og § 14-16, skal det opplyses om beløpet og hvordan minimumsavdraget er korrigert for dette.

Årlig minsteavdrag beregnes som sum lånegjeld (unntatt lån til utlån og forskuttering) dividert på sum avskrivbare anleggsmidler multiplisert med årets avskrivninger i driftsregnskapet. Denne forenklete formelen gir et minste krav til avdrag som tilsvarer avskrivninger (kapitalslitet) på lånefinansierte anleggsmidler.

Tabell 10-1: Forenklet beregningsmetode årlige minsteavdrag (i hele kroner)

(tall i hele tusen kr)	
IB varige driftsmidler	12 614 231
IB tomter	1 119 591
IB anleggsmidler til beregning min.avdrag	11 494 640
IB langsiktig gjeld unntatt pensjonsforpliktelse	10 550 437
IB intern langsiktig gjeld	184 803
IB utlån startlån	1 353 854
IB avsatt avdragsfond startlån	48 356
IB memoria lånemidler startlån	106 256
IB langsiktig gjeld til beregning	8 857 168
Bokførte avskrivninger	520 552
Bokført avdrag	417 416
Beregnet minste tillatte avdrag (k.loven §14-18)	401 110
Differanse mellom bokført og beregnet avdrag	16 306

Tromsø kommune har bokført tilstrekkelig minimumsavdrag i 2023. Beregningen over viser hva minste tillatte avdrag ville blitt hvis kommunen var organisert som én enhet. Årsaken til at differansen mot utgiftsført avdrag er positiv med 16,3 mill. kroner, altså at bokført avdrag blir større enn lovens minstekrav til avdrag, er i hovedsak at Tromsø havn KF har gjort en avdragsavsetning på omtrent samme beløp, dvs. en avsetning utover behovet for utgiftsføring av minimumsavdrag i foretaket.

Note 11 - Pensjon (§ 5-12 c)

Det skal opplyses om årets pensjonspremier, netto pensjonskostnad og premieavvik, og om årets amortiseringskostnader og samlet pensjonskostnad. Det skal også opplyses om hvilke amortiseringsperioder som benyttes for amortisering av premieavvik. Det skal i tillegg opplyses om størrelsen på bruk av premiefond i året og midler på premiefond ved utgangen av året. Årets netto pensjonskostnad og årets endring i pensjonsmidler og brutto pensjonsforpliktelse skal spesifiseres. Det skal opplyses om hvilke beregningsforutsetninger som er brukt.

I tillegg til dekning i folketrygden har ansatte i Tromsø kommune en offentlig ytelsesbasert pensjonsordning, jamfør hovedtariffavtalen kapittel 2. Tromsø kommune har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP), Statens pensjonskasse (SPK), og Tromsø kommunale pensjonskasse (TKP).

Tabell 11-1: Beregningsforutsetninger

	KLP	SPK	TKP
Avkastning på pensjonsmidler	3,50 %	3,50 %	4,00 %
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %	3,50 %
Årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %	2,48 %
Årlig G-regulering	2,48 %	2,48 %	2,48 %
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	1,71 %		1,71 %

Årets pensjonspremie, beregnete netto pensjonskostnad og premieavvik, amortiseringskostnad og samlet pensjonskostnad

Det oppstår et avvik, kalt premieavvik, når årets pensjonspremie (betalt premie) til pensjonsselskapet er større eller mindre enn beregnete netto pensjonskostnad. I henhold til § 3-5 i budsjett- og regnskapsforskriften skal premieavviket inntektsføres (ved større innbetaling enn kostnad) eller utgiftsføres (ved mindre innbetaling enn kostnad) i driftsregnskapet i året det oppstår.

Tabell 11-2: Pensjonskostnader

(tall i hele kroner)	2023	2022
A Pensjonspremie (eks. adm) før bruk av premiefond	649 537 756	638 481 138
B Bruk av premiefond	26 423 403	34 001 587
C Årets pensjonspremie (eks. adm) (betalt premie) (A-B)	623 114 353	604 479 551
D Netto pensjonskostnad (beregnet)	256 339 219	230 639 202
E Premieavvik (C-D)	366 775 134	373 840 349
F Amortisering premieavvik	176 190 731	135 061 568
G Administrasjonskostnader	42 213 136	33 626 043
H Samlet pensjonskostnad ifølge aktuarberegninger (D+F+G)	474 743 086	399 326 813

Amortiseringsperiode

Siden premieavviket ikke representerer tilgang av midler må det til slutt «gå i null» ved at inntektsføring av premieavvik i et år fører til utgifter i senere år. I henhold til § 3-5 i budsjett- og regnskapsforskriften skal premieavvik som har oppstått i 2014 og senere bokføres over 7 år. Dette kalles amortisering av premieavviket. Amortisering (utgiftsføring) av tidligere års premieavvik var i 2023 på 176,2 mill. kroner eksklusiv arbeidsgiveravgift (aga).

Akkumulert premieavvik pr. 31.12.2023 er 1,1 mrd. kroner inklusiv arbeidsgiveravgift.

Premiefond

Saldo på premiefond pr 31.12.2023 er på 260,0 mill. kroner. Avkastning av fondet for 2023 er først kjent etter at regnskapet er avlagt. Det er i 2023 brukt 26,4 mill. kroner av premiefond.

Tabell 11-3: Spesifisering av netto pensjonskostnad

(tall i hele kroner)	2023	2022
I Nåverdi av årets pensjonsopptjening	290 555 496	280 235 713
J Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	221 334 592	181 574 723
K Forventet avkastning på pensjonsmidlene	255 550 868	231 171 234
D Netto pensjonskostnad eks. adm. (I+J-K)	256 339 220	230 639 202

Tabell 11-4: Spesifisering av pensjonsmidler

(tall i hele kroner)	2023	2022
P Verdi av pensjonsmidler 1.1	7 100 792 503	6 346 584 829
Q Amortisert estimatavvik - årets pensjonsmidler	-903 050 563	81 253 277
K Forventet avkastning på pensjonsmidlene	255 550 868	231 171 234
C Årets pensjonspremie	623 114 353	604 479 551
N Utbetalte pensjoner	-156 074 589	-162 696 388
R Estimerte pensjonsmidler 31.12	6 920 332 572	7 100 792 503

Tabell 11-5: Spesifisering av pensjonsforpliktelsen

(tall i hele kroner)	2023	2022
L Påløpt pensjonsforpliktelse 1.1	6 394 665 003	5 996 159 900
M Amortisert estimatavvik - årets forpliktelse	-32 013 729	99 391 055
I Nåverdi av årets pensjonsopptjening	290 555 496	280 235 713
J Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	221 334 592	181 574 723
N Utbetalte pensjoner	-156 074 589	-162 696 388
O Estimert påløpt pensjonsforpliktelse 31.12	6 718 466 773	6 394 665 003
S Netto forpliktelse (R-O)	201 865 799	706 127 500
T Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse (7,9 %)	15 525 962	74 648

Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse knytter seg til SKP i Tromsø kommunekasse og TKP i Tromsø brann og redning KF og Tromsøbolig KF. I disse pensjonsordningene var pensjonsforpliktelsene høyere enn pensjonsmidlene (underfinansiering), og dermed skal det beregnes arbeidsgiveravgift av denne netto pensjonsforpliktelsen. I de øvrige ordningene i Tromsø kommunekasse, Troms Havn KF og Tromsøbadet KF var pensjonsforpliktelsen lavere enn pensjonsmidlene (overfinansiering) slik at det ikke beregnes arbeidsgiveravgift.

Note 12 - Garantiansvar (§ 5-12 d)

For hver garanti skal det opplyses om hvem garantien er stilt for, hvilket formål garantien gjelder, type garanti, vedtatt garantiramme, garantiansvaret ved utgangen av regnskapsåret og når garantiansvaret utløper. Hvis en garanti gjelder for lån som enda ikke er tatt opp, skal det også opplyses om forventet låneopptak. Hvis garantien også omfatter renter, omkostninger og lignende, skal det opplyses om dette i tillegg til lånebeløpet. For hver garanti skal det opplyses om garantien er godkjent eller kun vedtatt, men enda ikke godkjent, eller om garantien gjelder for små beløp. Garantier som gjelder privatpersoner, kan summeres og opplyses samlet. Hvis en garanti er innfridd eller det er sannsynlig at en garanti må innfris, skal det opplyses om hvilken garanti det gjelder og innfrielsesbeløpet.

Tabell 12-1: Tromsø kommunes garantiansvar pr 31.12.2023 (i hele kroner)

Garantien er stilt for	Formål	Type garanti	Vedtatt garantiramme (ekskl. tillegg)	Saldo 31.12.23	låneopptak (utover saldo)	Tillegg for renter og omkostn.	Godkjenning	Utløper
Barnehager og skole								
Steinberget barnehage	Renovering	Simpel	4 635 000	278 100	0	0	Godkjent	2024
Tusseladden barnehage	Renovering	Simpel	2 900 000	1 653 250	0	0	Godkjent	2022
Skogstua Foreldrelagsbarnehage	Renovering	Simpel	650 000	36 221	0	0	Godkjent	2021
Ekrehagen friluftsbarnhage	Renovering	Simpel	500 000	0	0	0	Godkjent	2023
Stiftelsen Vesterlia Tema og kulturba	Renovering	Simpel	663 000	110 500	0	0	Godkjent	2027
Karveslettia Foreldrelagsbarnehage	Renovering	Simpel	4 950 000	536 250	0	0	Godkjent	2027
Kråkeslottet barnehage	Renovering	Simpel	1 000 000	286 619	0	0	Godkjent	2024
Kråkeslottet barnehage	Renovering	Simpel	6 000 000	5 018 750		10 %	K-sak 197/21	2042
Tromsø Internasjonal School	Nye lokaler	Simpel	34 064 456	24 728 405	0	10 %	Godkjent	2041
Energi								
Brensholmen/Sommarøy Vannverk	Renovering	Simpel	4 000 000	2 256 694	0	0	Godkjent	2037
Brensholmen/Sommarøy Vannverk	Renovering	Simpel	2 000 000	1 056 478	0	0	Godkjent	2037
Kultur og idrett								
Alfheim stadion II AS	Renovering	Simpel	30 000 000	20 350 000	0	0	Godkjent	2030
Alfheim stadion II AS	Renovering	Simpel	15 000 000	12 000 000	0	0	Godkjent	2034
Tromsø Ryttersportsklubb	Renovering	Simpel	3 765 264	3 375 730	0	0	Godkjent	2039
Tromsø Ryttersportsklubb	Renovering	Simpel	2 000 000	1 793 091	0	0	Godkjent	2039
Fløya Anlegg AS	Renovering	Simpel	30 000 000	15 966 204	0	0	Godkjent	2035
Fløya Anlegg AS	Renovering	Simpel	10 747 000	6 219 409	0	0	Godkjent	2037
Fløya Anlegg AS	Renovering	Simpel	2 845 000	1 817 824	0	0	Godkjent	2040
Fløya Anlegg AS	Oppgradering kunstgress	Simpel	2 100 000	945 000	0	0	Godkjent	2027
Fløya Anlegg AS	Renovering	Simpel	3 500 000	2 624 990	0	0	Godkjent	2046
Tromsø Tennisklubb	Renovering	Simpel	5 740 000	1 004 500	0	0	Godkjent	2026
Tromsø Tennisklubb	Renovering	Simpel	1 189 384	897 039	0	10 %	Godkjent	2040
Tromsø Tennisklubb	Renovering	Simpel	3 008 412	0	0	10 %	Godkjent	2025
Tromsdalen Rideklubb	Renovering	Simpel	1 671 138	1 671 138	0	0	Godkjent	2037
Perspektivet Museum	Renovering	Selvskyldne	6 154 504	1 952 850	0	0	Godkjent	2026
Stakkevollan Idrettsforening	Etablering fotballhall	Simpel	9 000 000	5 427 938	0	0	Godkjent	2036
TUIL AS	Etablering TUIL Arena	Simpel	43 258 000	19 663 070	0	0	Godkjent	2034
Blåmann IL	Etablering klubbhus	Simpel	2 000 000	1 222 310	0	0	Godkjent	2039
Ramfjord Ungdoms og Idrettslag	Oppgradering kunstgress	Simpel	1 300 000	847 740	0	10 %	Godkjent	2032
Reinen Idrettslag	Etablering kunstgressbane	Simpel	3 750 000	366 655	0	0	Godkjent	2030
Kattfjord Sportsklubb	Etablering kunstgressbane	Simpel	1 850 000	0	0	10 %	K-sak 185/20	2030
Kattfjord Sportsklubb	Etablering kunstgressbane	Simpel	200 000	0	0	10 %	K-sak 185/20	2026
Turnhallen Tromsø AS	Etablering turnhall	Simpel	50 000 000	11 754 186	0	10 %	Godkjent	2046
Turnhallen Tromsø AS	Etablering turnhall	Simpel	15 500 000	2 296 689	0	10 %	Godkjent	2046
Tuil Arena II Eiendom AS	Etablering flerbrukshall	Simpel	50 000 000	46 739 129	0	10 %	Godkjent	2045
Tuil Arena II Eiendom AS	Etablering flerbrukshall	Simpel	15 400 000	14 337 930	0	10 %	Godkjent	2037
Tuil Arena II Eiendom AS	Etablering flerbrukshall	Simpel	30 000 000	24 666 664	0	10 %	Godkjent	2042
Tuil Arena II Eiendom AS	Etablering flerbrukshall	Simpel	20 000 000	19 800 000	0	10 %	Godkjent	2048
Bjerkakerhallen AS	Etablering fotballhall	Simpel	73 672 700	41 629 513	0	10 %	Godkjent	2045
Bjerkakerhallen AS	Etablering fotballhall	Simpel	33 689 500	23 533 844	0	10 %	Godkjent	2046

Garantien er stilt for	Formål	Type garanti	Vedtatt garantiramme (ekskl. tillegg)	Saldo 31.12.23	låneopptak (utover saldo)	Tillegg for renter og omkostn.	Godkjenning	Utløper
Sosiale formål								
Havtun omsorgsboliger	Etablering omsorgsboliger	Simpel	5 712 600	5 712 600	0	0	Godkjent	2060
Tromsø sosiale entreprenørskap AS	Kjøp Skansegata 4	Simpel	7 380 000	6 255 671	0	10 %	Godkjent	2048
Stiftelsen Tromsø Fontene	Renovering	Selvskylder	2 000 000	1 007 900	0	0	Godkjent	2040
Stiftelsen kommunale boliger	Etablering krisesenter	Selvskylder	25 000 000	0	0	10 %	Godkjent	
Stiftelsen kommunale boliger	Forsøk 5	Selvskylder	15 000 000	0	0	10 %	Godkjent	
Stiftelsen kommunale boliger	Oppgradering Grønnegata	Selvskylder	9 500 000	9 255 372	0	10 %	Godkjent	2047
Kirke								
Tromsø kirkelige fellesråd	Oppføring Kroken kirke	Simpel	45 000 000	37 118 000	0	0	Godkjent	2046
Tromsø kirkelige fellesråd	Renovering	Simpel	8 000 000	7 733 329	0	0	Godkjent	2033
Tromsø kirkelige fellesråd	Kjøp av Sjøgata 2	Simpel	7 200 000	4 275 000	0	0	Godkjent	2028
Tromsø kirkelige fellesråd	Renovering	Simpel	12 000 000	0	0	0	Godkjent	2023
Tromsø kirkelige fellesråd	Oppgradering menighetshu	Simpel	10 000 000	10 000 000	0	10 %	Godkjent	2033
Renovasjon								
Remiks Husholdning AS	Investering renovasjonsank	Selvskyldne	74 803 463	33 734 900	0		Godkjent	2035
Remiks Husholdning AS	Investering renovasjonsank	Selvskyldne	9 310 000	4 965 240	0		Godkjent	2031
Samferdsel								
BPS Nord - Bypakke Tenk Tromsø AS	Bypakke Tromsø	Selvskyldne	385 000 000	10 000 000	375 000 000	10 %	Godkjent	2037
SUM			1 144 609 421	448 922 722	375 000 000			

Garantier inngått i 2023, og som ikke er effektuert:

Perspektivet Museum	20.12.23 - Oppgradering av fotoarkiv	Selvskyldner		1 047 150		10 %	K-sak 163/23	2034
---------------------	--------------------------------------	--------------	--	-----------	--	------	--------------	------

Nye garantistillelser vurderes i forhold til kommunelovens § 14-19 med tilhørende forskrifter, herunder er det en forutsetning at garantien ikke innebærer en vesentlig økonomisk risiko eller kan knyttes til næringsvirksomhet. Tromsø kommune har også et reglement for garantistillelser (26.04.17). I henhold til dette reglementet skal det gjøres vurderinger av risikoen knyttet til kommunens samlede garantiansvar og størrelsen på kommunens disposisjonsfond til å dekke eventuelle innfrielse av garantier.

Faste noteopplysninger om andre forhold

Note 13 - Avsetning og bruk av fond (§ 5-13 a)

For bundne fond som er vesentlige, skal det opplyses om hvilket formål fondet er bundet til. Det skal også opplyses om årets avsetning til eller bruk av fondet og størrelsen på fondet ved utgangen av året. Hvis det ikke har vært brukt av fondet i regnskapsåret, skal det i tillegg opplyses om årsaken til dette.

Tabell 13-1: Totaloversikt avsetning og bruk av fond pr 31.12.2023 (i kroner)

	Beholdning 01.01.2023	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2023
Bundne driftsfond	76 175 754	34 282 346	42 949 380	67 508 720
Bundne investeringsfond	57 945 687	13 728 726	48 795 346	22 879 067
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	134 121 441	48 011 072	91 744 726	90 387 787

Tabell 13-2: Type fond pr 31.12.2023 (i kroner)

Bundne fond	Beholdning 01.01.2023	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2023
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	20 425 557	3 479 047	2 843 090	21 061 515
Interkommunale samarbeid	3 087 363	2 858 225	0	5 945 588
Øremerka statstilskudd	46 707 509	24 115 442	36 233 879	34 589 072
Andre tilskudd	4 833 288	3 732 564	3 708 507	4 857 345
Næringsfond/kraftfond	0	0	0	0
Gavefond	1 122 037	97 068	163 905	1 055 201
Sum bundne driftsfond	76 175 754	34 282 346	42 949 380	67 508 720
Bundne investeringsfond				
Øremerka statstilskudd	9 389 691	13 628 726	439 352	22 579 065
Øvrige bundne investeringsfond	48 555 996	100 000	48 355 994	300 002
Sum bundne investeringsfond	57 945 687	13 728 726	48 795 346	22 879 067

Fondsbeholdningen for bundne driftsfond er redusert med 8,7 mill. kroner fra 2023 og er ved årsslutt på 67,5 mill. kroner.

Fondsbeholdningen for bundne investeringsfond er redusert fra 57,9 mill. kroner til 22,9 mill. kroner. Reduksjonen skyldes blant annet bruk av tidligere års avsetning av ekstraordinære avdrag på startlån på 48,4 mill. kroner. Det er korrigert og avsatt på bundne investeringsfond 10,0 mill. kroner vedrørende tapsfond på startlån. I tillegg er det satt på fond 3,7 mill. kroner fra Kultur- og likestillingsdepartementet som gjelder tilskudd til investeringer i kulturkvartalet. Videre består fondsbeholdningen av tidligere års avsetninger på 9,0 mill. kroner som gjelder Tromsøpakke III. Bruk av midlene skjer i forhold til fremdriften i prosjektet, og er planlagt begynt brukt i 2024. Resterende midler (0,3 mill. kroner) er knyttet til anleggsbidrag til fremtidig bruk.

Avsetning og bruk av disposisjonsfond (ubundne driftsfond) og ubundne investeringsfond omtales i note 19.

Note 14 - Selvkost (§ 5-13 b)

For gebyrer som etter lov eller forskrift ikke skal være større enn selvkost, skal det for hvert gebyrområde opplyses om gebyrinntekter, beregnet selvkost, selvkostresultat, avsetning til eller bruk av selvkostfondet, eventuelt dekning av fremført underskudd fra tidligere år eller fremføring av årets underskudd til dekning i senere år. Det skal også opplyses om størrelsen på selvkostfondet, eventuelt akkumulert underskudd, ved utgangen av året.

Selvkostområdene i Tromsø kommune er vann, avløp, slam, slam-forurensningsmyndighet, byggesak, regulering, oppmåling, seksjonering, feiing, renovasjon og havneanløp.

I selvkostberegningene benyttes 5-årig SWAP-rente + 0,5 %. I 2023 var denne renta på 4,296 %. Selvkostprogrammet Momentum benyttes til alle selvkostområdene i Tromsø kommune foruten om renovasjon som utarbeides av Remiks Husholdning AS og havneanløp som utarbeides av Tromsø Havn KF.

Tabell 14-1: Selvkost kommunale betalingstjenester 2023– resultat

(tall i hele tusen kroner)	Vedtatt dekningsgrad	Gebyrinntekter	Gebyrgrunnlag (netto kostnader)	Finansiell dekningsgrad	Resultat: Over(+)/underskudd (-)
Vann	100 %	143 206	137 342	104,3 %	5 865
Avløp	100 %	153 021	154 360	99,1 %	-1 339
Slam	100 %	4 142	5 197	79,7 %	-1 055
Slam forurensnings-myndighet		194	194	100,0 %	0
Feiing	100 %	11 752	10 671	110,1 %	1 082
Byggesak	100 %	14 091	19 429	72,5 %	-5 338
Private reguleringsplaner	75 %	1 601	6 415	25,0 %	-4 814
Oppmåling	75 %	3 605	7 161	50,3 %	-3 556
Seksjonering	100 %	531	745	71,2 %	-215
Gravemeldinger	100 %	2 007	1 645	122,0 %	362
Renovasjon	100 %	159 942	166 964	95,8 %	-7 022
Havneanløp og saksbehandlingsgebyr	100 %	0	1 998	0,0 %	-1 998
SUM		494 093	512 121	96,5 %	-18 028

Tabell 14-2: Selvkost kommunale betalingstjenester 2023 – fond og fremført underskudd

(tall i hele tusen kroner)	Balansen					Fremført underskudd pr. 31.12
	Fremført underskudd pr. 01.01.	Dekningsgradsfond pr. 01.01	Avsetn(+)/ bruk av dekningsgradsfond	Renter av fond/underskudd	Dekningsgradsfond pr. 31.12	
Vann	3 699	0	2 165	-33	2 132	0
Avløp	10 229	0	0	-468	0	12 036
Slam	0	6 603	-1 055	261	5 809	0
Slam forurensnings-myndighet	0	0	0	0	0	0
Feiing	0	5 636	1 082	265	6 983	0
Byggesak	0	0	0	0	0	0
Private reguleringsplaner	0	0	0	0	0	0
Oppmåling	0	0	0	0	0	0
Seksjonering	0	51	52	1	0	0
Gravemeldinger	983	0		-34	0	655
Renovasjon	0	668	2 264	77	3 009	0
Havneanløp og saksbehandlingsgebyr	0	8 136	-1 998	0	6 138	0
SUM		21 094	2 510	69	24 071	12 691

Note 15 - Salg av finansielle anleggsmidler (§ 5-13 c)

For inntekter fra salg av aksjer som er klassifisert som finansielle anleggsmidler, skal det opplyses om beløpet som er ført i henholdsvis investeringsregnskapet og driftsregnskapet.

Kommunekassen har for regnskapsåret 2023 solgt aksjene i Aurora Kino IKS gjennom at disse aksjene var tingsinnskudd ved opprettelse av Aurora Kino AS, beløpet var på 2,6 mill. kroner.

Det er i tillegg bokført salg av aksjer på 6,0 mill. kroner i Strandvegen 8 Eiendom AS, som så ble brukt som tingsinnskudd i Strandvegen 8 utvikling AS da selskapet ble omstrukturert ved en kapitalforhøyelse i 2022.

Note 16 - Ytelser til ledende personer (§ 5-13 d)

Det skal opplyses om ytelser til ledende personer i virksomheten.

Tabell 16-1: Ytelser til ledende personer i virksomheten (i hele tusen)

(tall i hele tusen kroner)	Lønn, godtgjørelse og naturalytelser
Kommunedirektør	2 019
Ordfører	1 399
Varaordfører	956
Daglig leder KF	3 605
Styreledere KF	234
Øvrige styremedlemmer KF	575
SUM	8 788

Lønn og annen godtgjørelse er inklusiv pensjonskostnad.

Note 17 - Godtgjørelse til revisor (§ 5-13 e)

Det skal opplyses om godtgjørelser til revisor, fordelt på revisjon og rådgivning.

Tabell 17-1: Godtgjørelse til revisor (i hele tusen)

Fordeling (i hele tall)	Beløp eks mva
Rådgivning	0
Revisjon	4 919 130
Sum godtgjørelse revisor	4 919 130

Andre noteopplysninger i årsregnskapet som er vesentlig for å vurdere den økonomiske utviklingen og stilling

Note 18 – Vesentlige poster og transaksjoner i regnskapet

Det skal også gis noteopplysninger om andre forhold hvis opplysningene ikke framgår av årsregnskapet for øvrig og er vesentlige for vurderingen av den økonomiske utviklingen og stillingen. Det skal også gis noteopplysninger om andre forhold når det følger av annen lov eller forskrift. Uvanlige og vesentlige poster som er sentrale for å forstå og analysere regnskapet bør spesifiseres.

I denne noten er det innledningsvis tatt med hendelser som har hatt stor påvirkning på årsregnskapet 2023. Videre er det kommentert kortsiktige fordringer og tapsavsetning, samt kortsiktig gjeld og andre forpliktelser.

Inntekts – og formuesskatt (inkludert inntektsutjevning)

Skatt på inntekt og formue inkludert inntektsutjevning endte i 2023 på 2,89 mrd. kroner, som er 17,6 mill. kroner over budsjett (0,6 %). Til tross for at skattøren ble økt fra 10,95 i 2022 til 11,15 i 2023, ble inntektene 122,2 mill. kroner lavere enn i 2022, eller 4 %. Det var god vekst i den løpende skatteinngangen i 2023, men lavere nivå på skatteoppgjørene knyttet til foregående inntektsår (restskatt, fordelingsoppgjør og marginoppgjør) gjorde at inntektene ble betydelig lavere enn i 2022. I handlingsprogram 2023-2026 og opprinnelig årsbudsjett 2023 ble det budsjettert med skatteinntekter inkl. inntektsutjevning på 2,924 mrd. kroner. Det viste seg at dette anslaget var for høyt, og budsjettet ble nedjustert til 2,871 mrd. kroner i tertialrapport 2-2023. Lokal skatteinngang endte på 2,833 mrd. kroner, marginalt over revidert budsjett på 2,830 mrd. kroner. Høyere skatteinngang nasjonalt enn forutsatt førte til høyere inntektsutjevning enn budsjettert, og er hovedforklaringen på det positive budsjettavviket på 17,6 mill. kroner.

Integreringstilskudd

I 2023 er det bokført 221,9 mill. kroner i integreringstilskudd fra staten, en økning på 78,4 mill. kroner fra 2022 (55 %). Inntektene ble 17,0 mill. kroner lavere enn budsjettert. Det ble i 2023 bosatt 461 flyktninger, de fleste fra Ukraina. I budsjettet ble det forutsatt et bosettingstall på 580, og inntektene har derfor blitt lavere enn budsjettert.

Refusjon ressurskrevende tjenester

Det er i årsregnskapet for 2023 bokført 142,9 mill. kroner i refusjon, i dette er det inkludert estimerte inntekter på 140,0 mill. kroner. Til sammenligning var det i 2022 inntektsført 127 mill. kroner. Økningen fra fjoråret skyldes i hovedsak høy lønns- og prisvekst i 2023, noe som også fører til høyere utgifter til helse- og omsorgstjenester. I 2023 hadde Tromsø kommune 124 brukere som falt inn under refusjonsordningen, og det ble gitt totalt 974 274 timer direkte brukertid til disse brukerne.

Lønnsutgifter

Lønnsutgifter har økt med 304,6 mill. kroner fra 2022 (økning på 8,8 %), og skyldes både generell lønnsvekst på 5,4 %, og økning i arbeidsstyrken (fast ansatte).

Renter

Netto renteutgifter (renteutgifter fratrukket renteinntekter) endte i 2023 på 254,5 mill. kroner. Dette er 100,6 mill. kroner høyere enn i 2022. Økningen må sees i sammenheng med den kraftige renteøkningen det siste året.

Aksjeutbytte

Aksjeutbytte er på 157,2 mill. kroner og er 27,2 mill. kroner høyere enn det som var bokført i regnskapet 2022. Det fordeler seg slik; Troms Kraft 74,0 mill. kroner, Tromsø Parkering AS 40,7 mill. kroner, Arnestedet Eiendom AS 36,0 mill. kroner og Remiks Miljøpark AS 6,5 mill. kroner.

Momskompensasjon

Momskompensasjonen i driftsregnskapet utgjorde 177,7 mill. kroner i 2023, til sammenligning var det samme beløpet 171,0 mill. kroner i 2022. I investeringsregnskapet utgjorde momskompensasjon 127,9 mill. kroner i 2023, mot 75,5 mill. kroner fra året før. I investeringsregnskapet er 6,6 mill. kroner av momskompensasjonen knyttet til justeringsinntekter, til sammenligning var dette beløpet 6,7 mill. kroner i 2022.

Kortsiktige fordringer og tapsavsetning

Samlet er det bokført 1,7 mrd. kroner i kortsiktige fordringer. Av dette er premieavviket 1,1 mrd. kroner, se note 11. Andre kortsiktige fordringer og kundefordringer er på 657,8 mill. kroner.

Tabell 18-1: Avsetning tap på fordringer (i hele tusen kroner) pr 31.12.

Navn	Fordringer 2023	Avsatt 2023	Konstaterte tap 2023
Kortsiktige fordringer	657 798	10 307	5 171

Andre kortsiktige fordringer mot staten og fylket består blant annet av refusjon for sykelønn og foreldrepenger fra NAV, terminoppgjør på merverdiavgift og merverdiavgiftskompensasjon, samt refusjon ressurskrevende brukere. Disse fordringene anses som sikre og det er følgelig ikke avsatt til tap.

Kortsiktig gjeld og andre forpliktelser

Samlet er det bokført 1,6 mrd. kroner i kortsiktig gjeld. Av dette er 490,3 mill. kroner leverandørgjeld, likviditetslån 168,4 mill. kroner og annen kortsiktig gjeld er 928,8 mill. kroner, resterende beløp på 4,0 mill. kroner er premieavviket til Tromsø brann og redning KF og Tromsøbolig KF som er en kreditpost som følge av at beregnet pensjonspremie er lavere enn den beregnede pensjonskostnaden for det kommunale foretaket.

Annen kortsiktig gjeld består blant annet av skyldig feriepenger, arbeidsgiveravgift og andre lønnsrelaterte poster og periodiseringer.

Note 19 - Økonomisk utvikling

Det skal også gis noteopplysninger om andre forhold hvis opplysningene ikke framgår av årsregnskapet for øvrig og er vesentlige for vurderingen av den økonomiske utviklingen og stillingen. Det er derfor valgt å ta med en note som viser utviklingen i resultatbegrepene i driftsregnskapet, brutto driftsresultat og netto driftsresultat, samt begrepene som brukes i forbindelse med avslutning av driftsregnskapet og investeringsregnskapet.

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser det økonomiske resultatet av hele *den juridiske enheten Tromsø kommunes* ordinære driftsvirksomhet før finansposter. I 2023 var *de samlede driftsutgiftene* 7,6 mrd. kroner, mens *de samlede driftsinntektene* var 7,9 mrd. kroner. Det gir et negativt brutto driftsresultat for *hele den juridiske enheten* på 332,1 mill. kroner i 2023.

Tabell 19-1: Brutto driftsresultat i perioden 2022-2023 pr. 31.12

(tall i hele tusen kroner)	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Rammetilskudd		-2 136 113	-1 984 322
Inntekts- og formuesskatt		-2 833 427	-2 903 676
Eiendomsskatt		-261 689	-258 692
Andre skatteinntekter		-16 359	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-281 499	-210 634
Overføringer og tilskudd fra andre		-875 295	-800 479
Brukerbetalinger		-228 960	-230 114
Salgs- og leieinntekter		-960 703	-870 823
Sum driftsinntekter		-7 594 045	-7 258 740
Lønnsutgifter		3 765 431	3 460 871
Sosiale utgifter		710 697	619 503
Kjøp av varer og tjenester		2 430 887	2 251 102
Overføringer og tilskudd til andre		498 529	476 052
Avskrivninger	4	520 552	488 269
Sum driftsutgifter		7 926 096	7 295 796
Brutto driftsresultat	19	332 051	37 056

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat brukes ofte til å beskrive en kommunes økonomiske handlefrihet. Netto resultatgrad viser hvor stor del av driftsinntektene som kan benyttes til egenfinansiering av investeringer og fondsavsetning når drifts- og finansutgifter er dekket. En positiv resultatgrad er en forutsetning for at Tromsø kommune skal ha driftsmidler til nye investeringer eller avsetninger for å sikre en forutsigbar drift.

Netto driftsresultat for *hele den juridiske enheten* var i 2023 negativt med 304,5 mill. kroner, noe som er en nedgang på 417,9 mill. kroner i forhold til 2022.

Tabell 19-2: Netto driftsresultat i perioden 2022-2023 pr. 31.12

(tall i hele tusen kroner)	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Sum driftsinntekter		-7 594 045	-7 258 740
Sum driftsutgifter		7 926 096	7 295 796
Brutto driftsresultat	19	332 051	37 056
Renteinntekter		-150 420	-89 030
Utbytter		-157 207	-130 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		-21 691	-55 005
Renteutgifter		404 897	242 975
Avdrag på lån	10	417 416	368 839
Netto finansutgifter		492 995	337 780
Motpost avskrivninger	4	-520 552	-488 269
Netto driftsresultat	19	304 494	-113 434
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Overføring til investering		10 139	41 081
Avsetninger til bundne driftsfond	13	34 282	23 989
Bruk av bundne driftsfond	13	-42 949	-96 684
Avsetninger til disposisjonsfond	19	641	178 288
Bruk av disposisjonsfond	19	-292 049	-30 949
Dekning av tidligere års merforbruk	19	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	19	-289 936	115 725
Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	19	14 559	2 292

Avslutning av driftsregnskapet - "bunnlinja" i det konsolidert regnskap

Etter ikrafttredelsen av kommunelov av 22.06.2018, kan "bunnlinja" enten bli 0 eller et merforbruk i driftsregnskapet. Mindreforbruk er ikke lenger aktuelt, da et eventuelt mindreforbruk skal avsettes direkte til disposisjonsfond, etter strykning av bruk av disposisjonsfond og inndeckning av tidligere års merforbruk (§ 4-3 i budsjett og regnskapsforskriften). Et eventuelt merforbruk skal dekkes inn i driftsregnskapet året etter at det oppsto. Merforbruket er det som står igjen etter strykninger av avsetninger til disposisjonsfond etc. (§ 4-2 i budsjett og regnskapsforskriften). Hvis merforbruket ikke kan dekkes inn året etter at det oppstod, skal det dekkes inn senest det andre året etter at det oppstod (kommuneloven § 14-11).

Reglene om årsavslutning i kapittel 4 i budsjett- og regnskapsforskriften gjelder likevel ikke for det konsoliderte årsregnskapet, jf. §10-1, 3. ledd, i samme forskrift, slik at bunnlinja i det konsoliderte årsregnskapet blir *summen av bunnlinjene i virksomhetene*. Det konsoliderte driftsregnskapet kan derfor vise merforbruk selv om flere av virksomhetene har svært gode resultater.

Det konsoliderte driftsregnskapet for 2023 ble avsluttet med et merforbruk på 14,6 mill. kroner. Dette tilsvarer merforbruket i Tromsø brann og redning KF (1,2 mill. kroner) og merforbruket i Tromsøbolig KF (13,4 mill. kroner). De øvrige enhetene i konsernet avsluttet driftsregnskapet i balanse (0).

Tabell 19-3: Disponering eller dekning av netto driftsresultat

(tall i hele tusen kroner)	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Sum driftsinntekter		-7 594 045	-7 258 740
Sum driftsutgifter		7 926 096	7 295 796
Netto driftsresultat	19	304 494	-113 434
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Overføring til investering		10 139	41 081
Avsetninger til bundne driftsfond	13	34 282	23 989
Bruk av bundne driftsfond	13	-42 949	-96 684
Avsetninger til disposisjonsfond	19	641	178 288
Bruk av disposisjonsfond	19	-292 049	-30 949
Dekning av tidligere års merforbruk	19	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	19	-289 936	115 725
Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	19	14 559	2 292

Overføring til investering er 10,1 mill. kroner, gjelder i hovedsak overføring av bundne midler fra driftsfond til investeringsfond.

Bruk av bundne driftsfond er 42,9 mill. kroner og avsetning til bundne driftsfond er 34,3 mill. kroner. Avsetning og bruk av fond kan variere mye fra år til år, avhengig av hvor mye eksterne midler kommunen får og når midlene blir brukt. Balansen viser 67,5 mill. kroner i bundne driftsfond pr. 31.12.23, se note 13.

Bruk av disposisjonsfond er 292,0 mill. kroner og avsetning er 641 124 kroner. Bruk av disposisjonsfond er knyttet til sluttposter i kommunekassa og i Tromsøbolig KF, samt noe vedtatt bruk av fond, jamfør budsjettsaker i 2023. Avsetning til disposisjonsfond gjelder sluttpostering til Tromsøbadet KF.

Etter disse sluttposteringene viser den samlede balansen at disposisjonsfond er på 190,6 mill. kroner pr. 31.12.23, en reduksjon på 291,4 mill. kroner fra fjoråret.

Avslutning av investeringsregnskapet i det konsolidere regnskapet

Investeringsregnskapet kan enten gå i balanse (0) eller vise et udekket beløp. Udisponert beløp er ikke lenger aktuelt, da det først skal foretas strykninger og deretter avsettes direkte til ubundet investeringsfond (§ 4-6 i budsjett og regnskapsforskriften). Et udekket beløp i investeringsregnskapet skal føres opp til dekning på investeringsbudsjettet året etter at det oppstod, etter at så mye som mulig av beløpet er strøket mot avsetninger til ubundet investeringsfond (§ 4-5 i budsjett og regnskapsforskriften).

Reglene om årsavslutning i kapittel 4 i budsjett- og regnskapsforskriften gjelder likevel ikke for det *konsoliderte årsregnskapet*, jf. §10-1, 3. ledd, i samme forskrift, slik at bunnlinja i det konsoliderte investeringsregnskapet blir summen av bunnlinjene i virksomhetene sine investeringsregnskap.

Det konsoliderte investeringsregnskapet for 2023 ble avsluttet med et udekket beløp på 98,1 mill. kroner. Det er som følge av at alle regnskapsenheter har udekket beløp i 2023.

Tabell 19-4: Overføring fra drift og netto avsetning

(tall i hele tusen kroner)	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Sum investeringsutgifter		1 138 892	2 140 845
Sum investeringsinntekter		-1 057 241	-2 168 983
Netto utgifter videreutlån		61 694	-44 152
Overføring fra drift		-10 139	-41 081
Avsetninger til bundne investeringsfond	13	13 729	53 167
Bruk av bundne investeringsfond	13	-48 795	-7 002
Avsetninger til ubundet investeringsfond	19	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	19	0	-4 277
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	71 484
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	19	-45 206	72 291
Fremført til inndeckning i senere år (udekket beløp)	19	98 140	0

I 2023 var *samlet investeringsutgifter* på 1,14 mrd. kroner, mens *samlet investeringsinntekter* var på 1,06 mrd. kroner. *Netto poster for videreutlån* viser 61,7 mill. kroner i utgift. Netto gir dette et beløp i investeringsregnskapet på 143,3 mill. kroner (finansieringsbehov) før postene overføring drift og netto avsetning (interne finansposter).

Overføring til investering er 10,1 mill. kroner, gjelder i hovedsak overføring av bundne midler fra driftsfond til investeringsfond.

Bruk av bundne investeringsfond var 48,8 mill. kroner og avsetninger til bundne investeringsfond var 13,7 mil. kroner. Balansen viser 22,9 mill. kroner i bundne investeringsfond pr. 31.12.23, se note 13.

Det er ikke vedtatt bruk eller avsetning til ubundne investeringsfond i 2023. Etter sluttposteringene viser den samlede balansen at ubundet investeringsfond er 2,7 mill. kroner pr. 31.12.23.

Note 20 Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen

Det skal også gis noteopplysninger om andre forhold hvis opplysningene ikke framgår av årsregnskapet for øvrig og er vesentlige for vurderingen av den økonomiske utviklingen og stillingen. Formålet med denne noten er således å opplyse om forhold ved regnskapsårets slutt med betinget utfall, for eksempel rettsaker og lignende, samt hendelser etter balansedagen. Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS) har utgitt veiledning (KRS 7) for når usikre betingede forpliktelser skal bokføres og når noteopplysninger skal gis.

Erstatning

1. Troms kommune har mottatt et erstatningskrav fra Asplan viak på like under 3,0 mill. kroner for avslutning av kontrakt vedørende Tromsøpakke 3. Kommunen valgte å avslutte kontrakten med Asplan viak fordi arbeidet ikke hadde vært utlyst etter reglene om offentlig anskaffelse. Erstatning på 3,0 mill. kroner knytter seg til det gjenstående arbeidet i henhold til kontrakten, som selskapet ikke har fått utføre. Kommunen har bestridt kravet, men er innstilt på å komme til en minnelig løsning i saken.
2. Tromsø kommune mottok i september 2023 krav om erstatning og oppreisning for påstått mangelfull oppfølging fra barneverntjenesten. Den private part har p.t. ikke tatt ut stevning. Kommunen avventer en nærmere redegjørelse og dokumentasjon for kravet fra partens advokat. Størrelsen på et eventuelt erstatnings-/oppreisningskrav er ukjent. Saken er varslet til kommunens ansvarsforsikringsselskap samt til Waco og håndteres av forsikringsselskapet. Kommunens egenandel i slike saker er 100 000 kroner.
3. Tromsø kommune har mottatt krav om erstatning fra en leverandør som hevder seg forbigått i en anskaffelse. Leverandøren er Älö Trä Vimmerby AB og kravet utgjør kroner 1 675 870, og er bestridt av kommunen. Det er uklart om leverandøren vil forfølge kravet ytterligere. Eventuell risiko for kommunen er vanskelig å fastslå, men prosessrisikoen anses som akseptabel.
4. Tromsø kommune mottok i mai 2023 søksmålsvarsel fra en privat part med krav om erstatning som følge av påstått uaktsom oppfølging fra barneverntjenesten. Skadelidtes advokat jobber med å utrede saken og innhente dokumentasjon for å underbygge kravet. Av den grunn er det besluttet å suspendere foreldelsesfristen til 29. mars 2024.
5. Tromsø kommune mottok i januar 2022 varsel om regresskrav fra Trafikkforsikringsforeningen (TFF). Bakgrunnen er at en ansatt i Tromsø kommune er påført skader av en innleid uforsikret gravemaskin under arbeid for kommunen. Per januar 2022 var det ikke foretatt noen erstatningsutbetaling fra TFF, men TFF har varslet regresskrav til kommunen ved en eventuell utbetaling av erstatning for inntektstap og utgifter til juridisk bistand. Kravets størrelse er ikke spesifisert. Kravet er meldt til kommunens ansvarsforsikring, som har gitt tilbakemelding om at det aktuelle tilfellet er unntatt dekning under ansvarsforsikringen. Kommunen har overfor TFF avvist at det er grunnlag for

erstatningsutbetaling og et eventuelt regresskrav mot kommunen. Det er p.t. ikke fremmet regresskrav mot kommunen.

6. Tromsø kommune mottok i august 2023 søksmålsvarsel med krav om erstatning som følge av påstått misvisende veiledning i en byggesak, samt uriktig saksbehandling vedrørende utleie til flyktninger fra Ukraina. Kravet er ikke spesifisert, og kommunen har avvist dette. Det er p.t. ikke fremmet søksmål mot kommunen.
7. Tromsø kommune mottok i oktober 2023 søksmålsvarsel med krav om etablering av støv- og støyskjerming langs deler av en eiendom i forbindelse med vegutvidelse og grunnverv fra hjemmelshaveren til den aktuelle eiendommen. Kostnadene med etablering av slikt tiltak er ukjent. Kommunen har avvist kravet, og det er p.t. ikke tatt ut søksmål mot kommunen.
8. Tromsø kommune mottok i september 2021 et varsel fra en privatperson om krav om erstatning og oppreisning som følge av påstått mangelfull og klanderverdig oppfølging fra barneverntjenesten. Kravets størrelse er ukjent, og skadelidtes advokat har over tid jobbet med å innhente dokumentasjon for å underbygge kravet. Det er av den grunn i flere omganger besluttet å suspendere foreldelsesfristen, sist gang til og med 1. desember 2023. Kommunen har innen 1. desember 2023 ikke mottatt noe krav eller søksmål fra skadelidte, og det antas derfor at saken mot Tromsø kommune ikke forfølges ytterligere.
9. Tromsø kommune mottok i juni 2023 varsel fra en privatperson om krav om erstatning som følge av påstått mangelfull skolegang. Kravets størrelse er ukjent, og skadelidtes advokat jobber med å innhente dokumentasjon for å underbygge kravet. Av den grunn er det besluttet suspensjon av foreldelsesfristen i ett år, til juni 2024.
10. Krav om erstatning for påstått uaktsom saksbehandling i byggesak. Kravstiller tok i mars 2021 ut stevning mot kommunen. Det er uavklart hvor stort kravet er fordi det fremdeles er en klage til behandling hos Statsforvalteren. Før saken er endelig avgjort i forvaltningen er det ikke mulig å vurdere størrelsen på et eventuelt økonomisk tap. Partene avtalte stansing av saken i påvente av et endelig forvaltningsvedtak i saken. Saken ble hevet hos tingretten i juli 2023, men kravet er ikke formelt oppgitt.
11. Tromsø kommune er klaget inn til Diskrimineringsnemnda på grunn av påstått forbigåelse i ansettelsesprosess. Klager har fremsatt krav på 1,0 mill. kroner for tapt lønn.
12. Tromsø kommune er part i skjønnsak hvor det skal fastsettes erstatning til grunneierne for grunnavståelse i forbindelse med fornyelse av hovedvannledning og etablering av fortau mv. på Mortensnes. Det foreligger dom fra tingretten, hvor kommunen skal betale totalt 260 865 kroner. Dommen er anket og vil bli behandlet i lagmannsretten i mai 2024.

Overtakelse av internvei og fortau

Tromsø kommune har mottatt krav om overtakelse av internvei og fortau. Partene er i en pågående dialog for å se om en minnelig løsning er mulig. Når det gjelder fortauet, bestrider utbygger at de plikter å bekoste tilpasning til to private avkjørsler. De økonomiske konsekvensene er per nå ikke kjente, men er estimert til å koste mellom 400 000 og 1 350 000 kroner. Kommunen risikerer å måtte ta ut søksmål for å få dekket kostnadene til tilpasning av avkjørslene. I tillegg til kostnader til selve utbedringen av fortauet, risikerer kommunen å måtte dekke motpartens advokatkostnader ved et eventuelt tap, estimert til å være rundt 300 000 – 500 000 kroner.

Kravet om overtakelse av internveien utløser i utgangspunktet ingen kostnader for kommunen, men dersom motparten tar ut søksmål kan kommune måtte påregne kostnader, for eksempel i form av å dekke saks kostnader ved et eventuelt tap. De eventuelle økonomiske konsekvensene av alle forholdene i saken er det per i dag for tidlig å si noe om.

Krav om innløsning

Tromsø kommune har mottatt krav fra Esso Norge AS om innløsning av en tomt etter vedtakelse av kommunedelplan. Kommunen er i dialog med grunneier om frivillig kjøp av tomta fremfor en rettslig prosess. Eventuell usikkerhet ligger i at man ikke er enig om betingelser for et slikt kjøp enda, og ved en eventuell rettslig prosess har man desto mindre kontroll på hva prisen blir. Kostnadene forbundet med tomtekjøpet er samtidig tenkt fordelt på utbyggere i nærområdet. Kommunens finansielle risiko er dermed, som utgangspunkt, begrenset til å forskuttere tomtekjøpskostnadene inntil de dekkes inn igjen av utbyggerne.

Søksmål om tilskudd til private barnehager og mulig regresskrav mot staten

Tromsø kommune ble i slutten av desember 2022 saksøkt av flere private barnehager med påstand om at kommunens tilskuddsvedtak for 2020-2022 er ugyldige. Det er også krevd erstatning for det tap saksøkerne lider på grunn av at vedtakene er ugyldige. Søksmålet mot Tromsø kommune er inntil videre stanset, i påvente av utfallet av søksmål for Oslo tingrett mot staten v/Kunnskapsdepartementet (KD) og fire kommuner. Dersom saksøkerne i søksmålet mot Tromsø kommune vinner frem, er det p.t. ikke mulig å si noe om hvor mye dette vil kunne utgjøre i eventuell etterbetaling av tilskudd. Men det antas at staten vil dekke en eventuell merkostnad på dette punkt, siden vedtakene er fattet med grunnlag i og kommunene finansieres på bakgrunn av forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager (Forskriften).

For å stanse foreldelse av et eventuelt regresskrav mot staten har kommunen ved prosesskriv med prosessvarsel varslet staten v/KD om at Tromsø kommune vil fremme regresskrav med krav om erstatning for det økonomiske tap kommunen lider som følge av at Forskriften og kommunens tilskuddsvedtak er ugyldige, jf. skadeserstatningsloven § 2-1. Det er p.t. ikke mulig å si noe sikkert om omfanget av et slikt regresskrav, ettersom det vil bero på utfallet av søksmålet mot staten m.fl. og grunnlaget for kommunens erstatningsansvar. Det antas at regresskravet som utgangspunkt vil omfatte rentekravet fra saksøkerne i søksmålet mot Tromsø kommune ved at nye og gyldige vedtak først fattes etter lang tid. Ettersom det ikke vites hva en eventuell endring i Forskriften vil utgjøre i tilskuddene for de aktuelle årene, er det heller ikke mulig å si noe om størrelsen på en eventuell rentekostnad.

Mulig tvist og krav ved skade på veganlegg

Grunnet manglende overvannshåndtering på utbygger Skjelnan Utbygging AS sin hånd oppstod det i april 2023 store skader på veganlegget til Skjelnan boligfelt i Tromsø kommune. Tromsø kommune overtok veganlegget i desember 2021. Partene er uenige om hvem som er ansvarlig for skadene, og kommunen har overfor utbygger fremmet krav om utbedring og/eller erstatning for eventuelt økonomisk tap kommunen påføres som følge av utbyggers mislighold ved håndteringen av overvann. Saken er pågående, og det er p.t. usikkert om saken kan få en utenrettslig løsning og avslutning.

Mulig krav om bestridte fakturaer

Tromsø kommune har i oktober 2023 mottatt to uberettigede fakturaer fra et angivelig bemanningselskap for en ansatt sine påståtte vikaroppdrag i kommunen. Kommunen har bestridt fakturaene, og utsteder av fakturaene har varslet å ta saken videre til forliksrådet. Det omtvistede beløp er noe usikkert. Det er p.t. ikke tatt ut forliksklage mot kommunen.

Sak om vannutspring på privat eiendom

En privatperson har rettet et krav mot Tromsø kommune som følge av overvanns- eller grunnvannutspring som skal være forårsaket av kommunens etablering av skredvoll på naboeiendommen. Kravet gjelder retting av forholdene på kommunens eiendom, samt erstatning for utbedring av skade på bygningsmasse på kravstillers eiendom. Erstatningskravet er på omtrent kroner 500 000. Kostnader ved eventuell retting er ukjent. Partene har en pågående dialog om saken.

Reklamasjoner på Otium

Reklamasjon mot utførende Econor knyttet til skadedyrsproblematikk ved Otium. I tillegg er det også avdekket alvorlige mangler ved brannsikkerheten. Disse funnene er bekreftet i rapport fra SINTEF fra tidlig i år. Foreldelsesfrist mot Econor utsatt til 1. juli 2024. Det er fremdeles uavklart hvorvidt Econor vil forestå utbedringen selv, eller om Tromsø kommune selv må bekoste tiltak for å friskmelde bygget og senere forsøke å få dette dekket av ansvarlige foretak.

Det er fremdeles usikkerheter knyttet til ansvarsforhold, reklamasjonsfrister og foreldelse. Det er av strategiske hensyn mtp tilgang til faktum besluttet ikke å forfølge et eventuelt subsidiært ansvar for WSP. Det vurderes behov for rettslige skritt mot andre aktører for å beholde kommunens posisjon. Særlig aktuelt med direktekrav mot Firesafe og/eller Cowi, samt eventuelt ansvar for Nord Norsk Byggekontroll som har vært engasjert direkte av kommunen som byggeleder i prosjektet.

Kommunen pådrar seg store kostnader til nødvendige undersøkelser, ny prosjektering, utbedringsarbeid og tiltak for å avhjelpe manglende brannsikkerhet før utbedring er ferdigstilt. Det kan her dreie seg om flere titalls millioner kroner. Kommunen har krevd alle kostnader dekket av entreprenør og entreprenørs rådgivere/underentreprenører. Dersom kommunen ikke får fullt medhold i kravet og/eller de kommunen har rettet kravet mot ikke har nok midler til å gjøre opp, må kommunen selv stå for det resterende.

Klage til KOFA fra Braathen landskapsentreprenør

Braathen Landskapsentreprenør klaget kommunen inn med en rekke påstander. Kommunen ble frifunnet, med ett unntak: Klagenemnda kom til at kommunen hadde brutt regelverket ved å svare ut et spørsmål i konkurransen direkte til Braathen Landskapsentreprenør. Det ser ikke ut til at denne saken vil føre til noe mer prosess. KOFA sak (2023/729) avsagt 19. desember 2023.

Templarheimen

I forbindelse med utbyggingen av Templarheimen skistadion har kommunen, i tråd med merverdiavgiftskompensasjonsloven § 4 første ledd, mottatt kompensasjon for merverdiavgift påløpt i forbindelse med anskaffelsen. Kommunen er i en prosess med inngåelse av en avtale om bruksrett til skistadion med to ulike aktører. Ved inngåelse av avtalen om bruksrett til Templarheimen skistadion endres bruken fra utleie til utlån. Retten til kompensasjon reduseres i takt med faktisk utlån og tilsvarende del av mottatt kompensasjon må tilbakebetales. Estimert basert på avtaleutkastet mellom kommunen og de aktuelle aktørene viser at mottatt kompensasjon kan komme til å bli redusert med ca. 4,6 mill. kroner.

Kai 28:

Tromsø kommune er saksøkt av Vest Betong AS i en tvist om sluttoppgjøret etter oppgradering av Kai 28. Vest Betong fremsatte opprinnelig et krav i størrelsesorden 45,0 mill. kroner eks. mva.

Saken er påanket av Tromsø kommune. Etter kommunens vurdering er det heller ikke grunnlag for de delene av sitt krav Vest Betong vant frem med i tingretten. Tromsø kommune har gode muligheter for å oppnå et bedre resultat i en ankerunde. Det understrekes imidlertid at det som alltid også her er en prosessrisiko, men denne er nå begrenset til at tingrettens dom blir stående, og at Tromsø kommune må dekke forsinkelsesrenter og sakskostnader for Vest Betong.

I forlengelsen av denne saken har Vest Betong AS også saksøkt Tromsø kommune for fristforlengelseskrav som ikke er medtatt i det ovenfor beskrevne søksmålet. Saken er stanset i påvente av utfallet av lagmannsrettens dom i dette søksmålet. Prosessrisiko anses som lav når det gjelder søksmålet vedrørende fristforlengelseskravene.